

**UCHWAŁA NR XXIII/158/2025
RADY GMINY WILKOWICE**

z dnia 26 listopada 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wilkowice na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) w związku z art. 4¹ i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.)

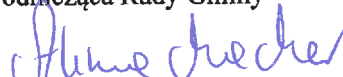
Rada Gminy Wilkowice uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wilkowice na lata 2026 - 2029”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wilkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

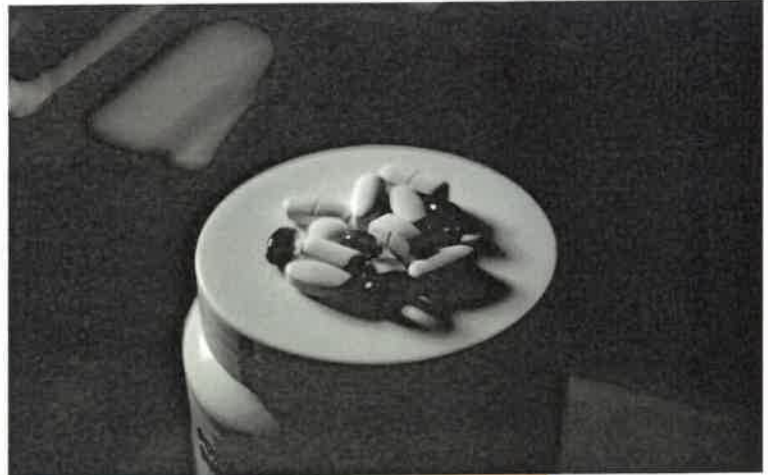
Przewodnicząca Rady Gminy

Alina Macher

Załącznik do uchwały nr XXIII/158/2025
Rady Gminy Wilkowice
z dnia 26 listopada 2025 r.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WSTĘP.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY WILKOWICE	11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	12
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE WILKOWICE	14
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	15
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE WILKOWICE	22
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW.....	24
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	24
PROBLEM ALKOHOLOWY	26
PROBLEM NIKOTYNOWY	27
PROBLEM NARKOTYKOWY	28
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU.....	30
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	32
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	33
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.....	35
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	35
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	37
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	38
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE.....	39
PROBLEM ALKOHOLOWY	40
PROBLEM NIKOTYNOWY	43
PROBLEM NARKOTYKOWY	44
PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY WILKOWICE DO WYNIKÓW OGÓLNOPOLSKIEGO BADANIA ESPAD	47
SPOŻYWANIE ALKOHOLU	47
PALENIE PAPIEROSÓW I E-PAPIEROSÓW	49
ZAŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	51
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH/INTERNETU	52
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	53

**PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029**

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY WILKOWICE W 2025 ROKU	54
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	59
Cel I	60
Cel II	62
Cel III	64
REALIZACJA PROGRAMU	67
ADRESACI PROGRAMU	67
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	67
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	68
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	68
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	69
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	69
BIBLIOGRAFIA	71
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	72
Spis rysunków	72
Spis tabel	72
Spis wykresów	73

WYKAZ SKRÓTÓW

AA – Anonimowi Alkoholicy

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Wilkowicach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOK – Gminny Ośrodek Kultury „PROMYK” w Bystrej

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach

GOSiR – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wilkowicach

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Wilkowicach

PP – Posterunek Policji w Wilkowicach

pp. – punkt procentowy

SG – Straż Gminna w Wilkowicach

UG – Urząd Gminy w Wilkowicach

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Wilkowicach

WSTĘP

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyczy różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost zachowań polegających na eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w przypadku każdej grupy wiekowej. Według Raportu opracowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, od 2007 roku spożycie alkoholu na 1 mieszkańca Polski w ciągu roku przekracza 9 litrów – w 2022 roku wyniosło ono 9,37 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat¹. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino².

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczne spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD (*ang. European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2024 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol w ciągu

¹ Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.

² Tamże.

ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.³.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. Europejski Raport Narkotykowy z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu 2024 roku było to 15,0%⁴. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 16,9%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%⁵. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że w 2024 roku 13% uczniów zażywało narkotyki, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej stosowanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe poczynając od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018⁶.

W 2022 roku w Polsce wszczęto 37 572 postępowań na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi wzrost o 1 522 spraw w porównaniu do roku 2021, w którym odnotowano 36 050 takich postępowań. W 2022 roku podejrzenie popełnienia przestępstwa z uwagi o zapisy ustawy dotyczyło 36 591 osób, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu do roku 2021, kiedy liczba podejrzanych wyniosła 36 282⁷.

³ Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

⁴ Dane referencyjne zamieszczone w Raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024)

⁵ Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

⁶ Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.

⁷ Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

Coraz częściej obserwuje się także występowanie uzależnień behawioralnych (tj. uzależnień od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Najważniejsze wnioski wynikające z raportu Nastolatki 3.0 opracowanego na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazują na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści (68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, że ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)⁸.

Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)⁹.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne

⁸ Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.

⁹ Tamże

**PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029**

miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji psychoaktywnych oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- ▶ zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- ▶ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- ▶ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- ▶ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- ▶ wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Wilkowice. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych

**PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029**

dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja w/w zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych, Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

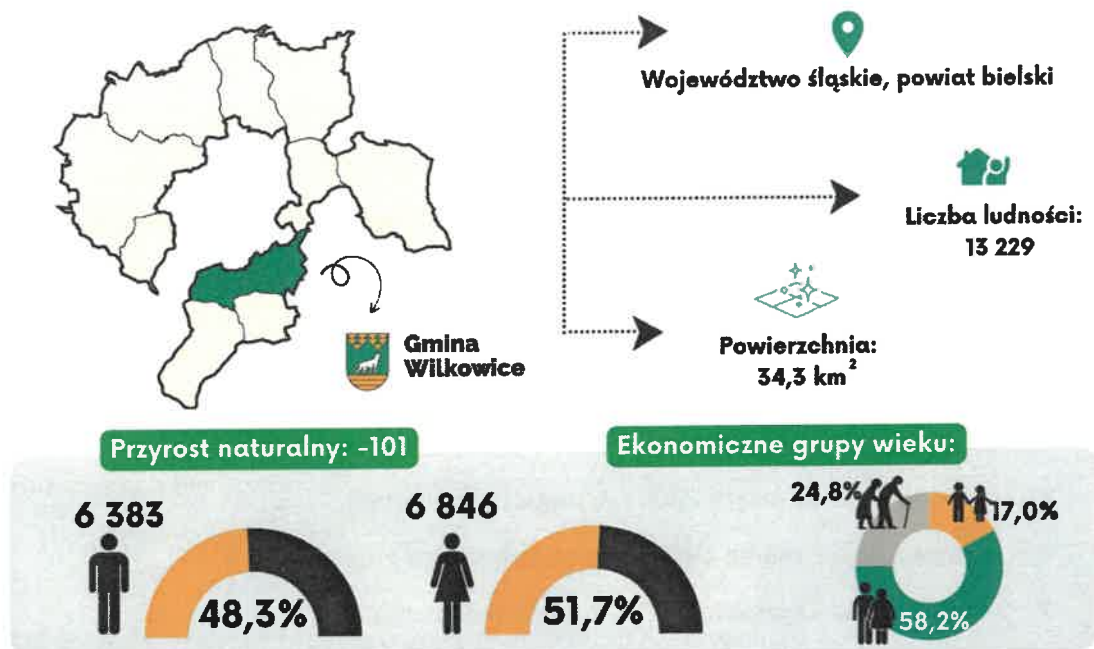
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029, są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ▶ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ▶ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ▶ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ▶ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ▶ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY WILKOWICE

KULTURA I SPORT

- Gminna Biblioteka Publiczna w Wilkowicach
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wilkowicach
- Gminny Ośrodek Kultury „PROMYK” w Bystrej

OŚWIATA

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Jagiełły w Wilkowicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II w Miesznej,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Synów Pułku w Bystrej,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Juliana Fałata w Bystrej z Oddziałami Sportowymi,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Królowej Jadwigi w Wilkowicach z Oddziałami Sportowymi,
- Przedszkole Publiczne w Bystrej,
- Przedszkole Publiczne w Wilkowicach

POMOC I WSPARCIE

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Posterunek Policji w Wilkowicach
- Straż Gminna
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
- samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym
- Gabinet Psychologiczny dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych
- Punkt pomocowy dla osób uzależnionych w „Starej Szkole” w Huciskach

**Dane przedstawione na grafice pochodzą z Raportu o stanie Gminy Wilkowice za 2024 rok oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2024 rok*

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Wilkowice należą:

- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach,
- ▶ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ Zespół Interdyscyplinarny,
- ▶ Posterunek Policji w Wilkowicach,
- ▶ Straż Gminna w Wilkowicach,
- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej,
- ▶ Bielskie Centrum Psychiatrii – Olszówka w Bielsku-Białej,
- ▶ Poradnie Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Bielsku-Białej,
- ▶ Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej,
- ▶ Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej,
- ▶ Urząd Gminy,
- ▶ placówki oświatowe,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,
- ▶ placówki kulturalne i rekreacyjne,
- ▶ organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe,
- ▶ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- ▶ samopomocowe grupy wsparcia (AA).

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy Wilkowice należy zaliczyć:

- ▶ pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- ▶ członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ pracowników i specjalistów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ▶ funkcjonariuszy Policji i Straży Gminnej,

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

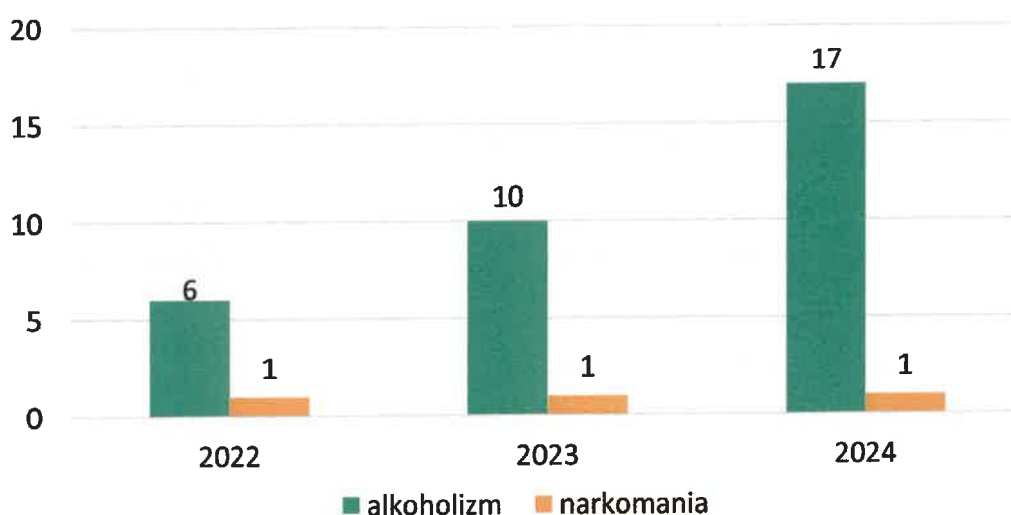
- ▶ sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- ▶ pracowników placówek ochrony zdrowia,
- ▶ przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE WILKOWICE

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2024 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 17 rodzin. Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin korzystających z pomocy z tego powodu uległa zwiększeniu, gdyż w 2022 roku wyniosła 6, natomiast w 2023 roku – 10. W latach 2022-2024 z pomocy społecznej z powodu narkomanii skorzystała 1 rodzina zamieszkująca gminę Wilkowice.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach powołana do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku w skład Komisji wchodziło 8 członków. Ich liczba w porównaniu do 2023 roku zmniejszyła się o 1 osobę, natomiast w stosunku do roku bazowego, tj. 2022 przyjmowała taką samą wartość¹⁰. Do zadań GKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

¹⁰ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

8. Współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

GKRPA w Wilkowicach współpracuje m.in. z:

- ▶ Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- ▶ Komisariatem Policji w Szczyrku oraz Posterunkiem Policji w Wilkowicach,
- ▶ Strażą Gminną,
- ▶ Ośrodkiem Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej,
- ▶ Przychodnią Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Bielsku-Białej,
- ▶ Miejskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Bielsku-Białej,
- ▶ Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Wilkowicach,
- ▶ Gabinetem Psychologa w SGZOZ w Wilkowicach,
- ▶ Parafiami w Wilkowicach i Bystrej,
- ▶ Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z Bystrej, Miesznej i Wilkowic,
- ▶ Placówkami oświatowymi z terenu gminy Wilkowice,
- ▶ Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Wilkowicach,
- ▶ Gminnym Ośrodkiem Kultury „Promyk” w Bystrej.

Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Wilkowice podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 15 osobami z problemem alkoholowym oraz 9 członkami ich rodzin. Zarówno w 2023, jak i 2024 roku nie wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec żadnego mieszkańców Gminy. Taka konieczność wystąpiła w 2022 roku wobec 6 osób. W stosunku do roku bazowego zauważyć można wahania liczby osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA prowadziła rozmowy oraz wzrost w zakresie liczby członków rodzin osób z problemem alkoholowym. Szczegółowe informacje znajdują się w poniższej tabeli.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	13	31	15
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	4	9
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2024 rok

Członkowie GKRPA wspierają również osoby zmagające się z problemem przemocy domowej, w tym kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie dostępnych danych można dostrzec, iż GKRPA w 2024 roku nie podejmowała się powyższych działań. W 2023 roku kontaktowano się z 1 osobą doznającą przemocy i 2 mieszkańcami stosującymi przemoc, natomiast w 2022 roku było to po 1 osobie doznającej, stosującej przemoc oraz jej świadkiem.

Tabela 2. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy domowej	1	1	0
osoby stosujące przemoc domową	1	2	0
świadkowie przemocy domowej	1	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2024 rok

Istotnym wsparciem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. W 2024 roku w szkołach funkcjonujących na terenie gminy Wilkowice przeprowadzono szereg programów o potwierdzonej skuteczności, tj. programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii, tj.

- ▶ „Spójrz Inaczej” – dla klas I-III szkół podstawowych, w którym wzięło udział 21 uczniów,
- ▶ „Program Domowych Detektywów”, w którym wzięło udział 35 uczniów,

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

- ▶ „Przyjaciele Zippiego”, w którym uczestniczyło 36 uczniów,
- ▶ „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”, w którym brało udział 112 uczniów¹¹.

W 2023 roku organizowano także powyższe programy, a dodatkowo uczniowie brali udział w programie „Poruszające bajki o emocjach”. W 2023 roku w programach rekomendowanych uczestniczyło łącznie 443 uczniów (o 239 więcej niż w 2024 roku).

Ponadto w 2024 roku zorganizowano cykl profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych, warsztatów, szkoleń, prelekcji, spotkań, spektakli profilaktycznych, wykładów w ramach porozumień spisanych z placówkami oświatowymi z terenu Gminy (szkoły podstawowe i przedszkola) w ramach realizacji „Programu profilaktyczno-wychowawczego dla dzieci i młodzieży z placówek oświatowych z terenu Gminy Wilkowice” oraz „Programu profilaktyczno-wychowawczego dla dzieci z przedszkoli publicznych z terenu Gminy Wilkowice”. łącznie wzięło w nich udział 1 397 uczniów oraz 18 nauczycieli¹².

W 2024 roku i w latach poprzednich realizowano inne formy działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym jednorazowe prelekcje, pogadanki oraz festyny i inne imprezy plenerowe. W 2024 roku w powyższych formach działań profilaktycznych wzięło udział łącznie 235 osób¹³.

W ramach swojej działalności GKRPA współpracuje z samopomocowymi grupami AA działającymi na terenie naszej Gminy tj. grupą AA z Bystrej, której spotkania odbywają się przy kościele w Bystrej Śląskiej oraz grupą AA z Wilkowic, która spotyka się w Domu Parafialnym przy kościele w Wilkowicach. Ponadto działa punkt pomocowy dla osób uzależnionych w „Starej Szkole” w Huciskach, który organizuje „Akademię Trzeźwości”, tj. cykl różnego rodzaju warsztatów wspomagających terapię uzależnień¹⁴.

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie Gminy funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (PIK), działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych

¹¹ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

¹² Tamże; Liczba uczniów wynika z faktu, że niektórzy brali udział w wielu zajęciach.

¹³ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

¹⁴ Raport o stanie Gminy Wilkowice za 2024 rok

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

w przemoc domową. Punkt w 2024 roku był czynny średnio 16 godzin w miesiącu, a poradnictwo udzielane w nim jest przez specjalistę psychoterapii uzależnień i psychologa.

Działania terapeutów udzielających porad polegają w szczególności na:

- ▶ działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- ▶ udzielaniu porad, informacji, wsparcia, osobom dotkniętym problemem alkoholowym (uzależnionym, współuzależnionym),
- ▶ motywowaniu do podjęcia terapii osób współuzależnionych w placówkach leczenia uzależnień,
- ▶ motywowaniu do podjęcia leczenia odwykowego i uczestnictwa w mitingach AA, osób uzależnionych,
- ▶ wspomaganiu osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji o zmianie,
- ▶ wspieraniu osób po leczeniu odwykowym,
- ▶ interwencji i podjęciu działań na rzecz osób dotkniętych przemocą.

W 2024 roku w PIK udzielono porad 25 osobom dotkniętym problemem alkoholowym, w 2023 roku było to 17 osób z tym problemem, natomiast w 2022 roku – 20. Należy zauważyć, że mimo niewielkich wahań w zakresie zapotrzebowania na specjalistyczne poradnictwo wśród tej grupy, skala korzystania z usług specjalistów w 2024 roku przyjęła najwyższą wartość. Dane te wskazują na potrzebę stałego rozwoju aparatu pomocowego i usługowego, w tym zainicjowania dodatkowych działań środowiskowych ukierunkowanych na rozpoznawanie i wspieranie środowisk szczególnie dotkniętych lub narażonych na występowanie tego rodzaju sytuacji kryzysowych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Wilkowicach w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	20	17	25
osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	1	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
osoby doznające przemocy domowej	0	0	0
osoby stosujące przemoc domową	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

GKRPA organizuje wsparcie psychologiczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych:

1. Gabinet Psychologiczny dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Wilkowice, gdzie wsparciem w 2024 roku zostało objętych 135 osób, a zadania realizowane w ramach gabinetu psychologicznego to:

- ▶ indywidualne porady i konsultacje dla rodziców i psychoedukacja w zakresie trudności wychowawczych i problemów emocjonalnych dzieci, trudności dydaktycznych i problemów rodzinnych, wspieranie rodziców w zakresie podejmowania trudnych decyzji, elementy Szkoły dla Rodziców (właściwa komunikacja z dzieckiem, aktywne słuchanie, wspólne rozwiązywanie konfliktów, nagradzanie i wyciąganie konsekwencji, budowanie poczucia wartości dziecka, itp.), a także: pomoc psychologiczna związana z bieżącymi problemami wynikającymi z sytuacji pandemii,
- ▶ praca z rodzinami dzieci - rozpoznawanie sytuacji rodzinnej i pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji,
- ▶ indywidualna praca z dziećmi przejawiającymi zaburzenia emocji i zachowania, wysoki poziom stresu szkolnego, trudności adaptacyjne, problemy w nauce, trudności związane z okresem dojrzewania, Zespół Aspergera,
- ▶ wstępna diagnoza i rozpoznawanie zaburzeń rozwoju małego dziecka (Zespół Aspergera, ADHD, ryzyko dysleksji/zaburzenia integracji sensorycznej), kierowanie do właściwych placówek, ukierunkowanie pracy rodziców i nauczycieli,

- ▶ badania diagnostyczne psychologiczno-pedagogiczne (w zależności od potrzeb) i wydawanie opinii o dziecku wraz z zaleceniami do pracy - na potrzeby rodzica i szkoły oraz innych placówek (opinie dotyczące ogólnej diagnozy rozwoju dziecka, wstępnej diagnozy dysleksji i dysgrafii, indywidualizacji procesu lekcyjnego, pracy z dzieckiem przejawiającym trudności emocjonalne, w tym ADHD, nieśmiałość itp.),
 - ▶ kierowanie rodziców i dzieci do innych placówek (Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradni Rodzinnej, Poradni Specjalistycznej, Poradni Leczenia Uzależnień, GOPS, Sądu, Zespołu Kuratorów itp.) oraz służby zdrowia (Poradni Zdrowia Psychicznego, lekarza rodzinnego, lekarzy specjalistów, logopedów itp.); wydawanie opinii i informacji dla potrzeb w/w placówek,
 - ▶ spotkania z pedagogami dotyczące problemów dzieci - w zależności od potrzeb i oczekiwań,
 - ▶ rozpowszechnianie ulotek i informacji w formie pisemnej oraz obszernych materiałów edukacyjnych z zakresu pomocy psychologicznej (informacje dla rodziców: o instytucjach pomocowych, porady wychowawcze dotyczące pracy z dzieckiem nieśmiałym, nadpobudliwym, dyslektycznym, z zaburzeniami zachowania),
 - ▶ wykonanie niezbędnej dokumentacji specjalistycznej dot. prowadzonej pomocy psychologicznej oraz okresowych sprawozdań z pracy.
2. Gabinet Psychologiczny dla dorosłych z terenu gminy Wilkowice, gdzie wsparciem w 2024 roku zostały objęte 44 osoby. Zgłaszane problemy to m.in.: kryzys w związku, objawy współuzależnienia, objawy lękowe, objawy depresyjne, problemy wychowawcze, samotność, żałoba, konflikty rodzinne oraz problemy bytowe¹⁵.

¹⁵ Raport o stanie Gminy Wilkowice za 2024 rok

W ramach posiadanych środków GKRPA finansuje wyjazdowe sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych, które podjęły leczenie w Śląskiej Fundacji „Błękitny Krzyż” przy Miejskim Ośrodku Terapii Uzależnień lub w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Bielsku-Białej. W 2024 roku dofinansowano wyjazdowe sesje terapeutyczne 12 osobom. Ponadto skorzystano z 690 godzin terapeutycznych w ramach wyjazdowych sesji terapeutycznych¹⁶.

RYNEK ALKOHOŁOWY W GMINIE WILKOWICE

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Wilkowice wyniosła łącznie 15 463 948,84 zł, w tym najwięcej, bo 8 536 878,06 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa). Wartość napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) wyniosła 1 343 316,42 zł, natomiast powyżej 18% – 5 583 754,36 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Wilkowice uległa zwiększeniu, co szczegółowo ukazuje poniższy rysunek.

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Wilkowice w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku gminę Wilkowice zamieszkiwało łącznie 10 938 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 1 413,78 zł – w porównaniu do lat poprzednich zaobserwowano wzrost wartości, co obrazuje poniższy rysunek.

¹⁶ Raport o stanie Gminy Wilkowice za 2024 rok

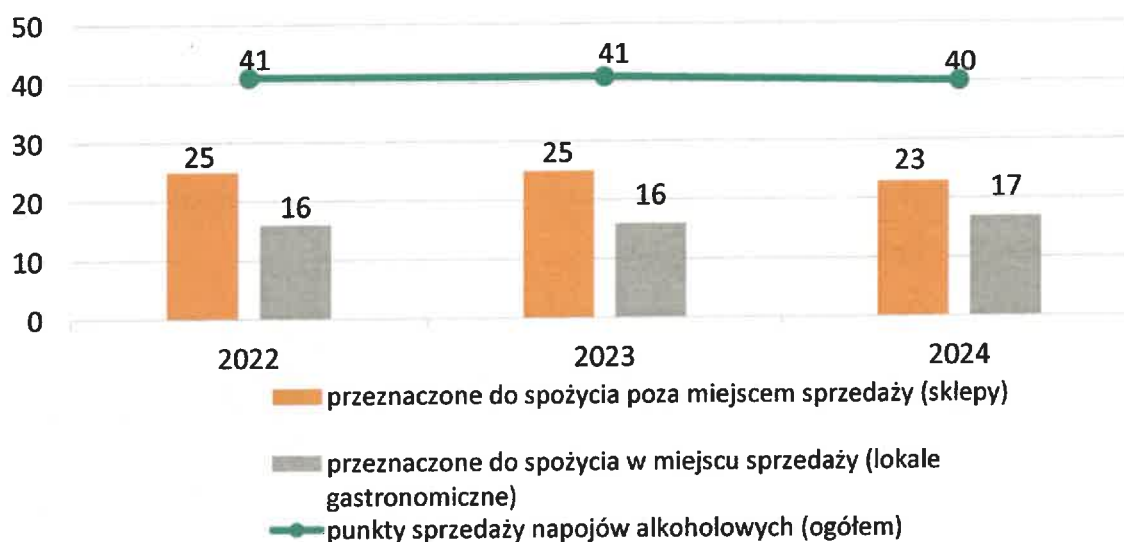
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Wilkowice na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy ulegała nieznacznemu zmniejszeniu. W 2024 roku na jej terenie znajdowały się 23 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 17 punktów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do lat 2022-2023 liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu zmalała o 1.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wilkowice na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, uzależnieniami behawioralnymi¹⁷.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Wilkowice wypełnili łącznie 246 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne dziewczynki stanowiły 49,6% badanej próby (122 osoby), podczas, gdy chłopcy wypełnili 50,4% kwestionariuszy (124 osoby).

Rysunek 3. Płeć: N¹⁸=246

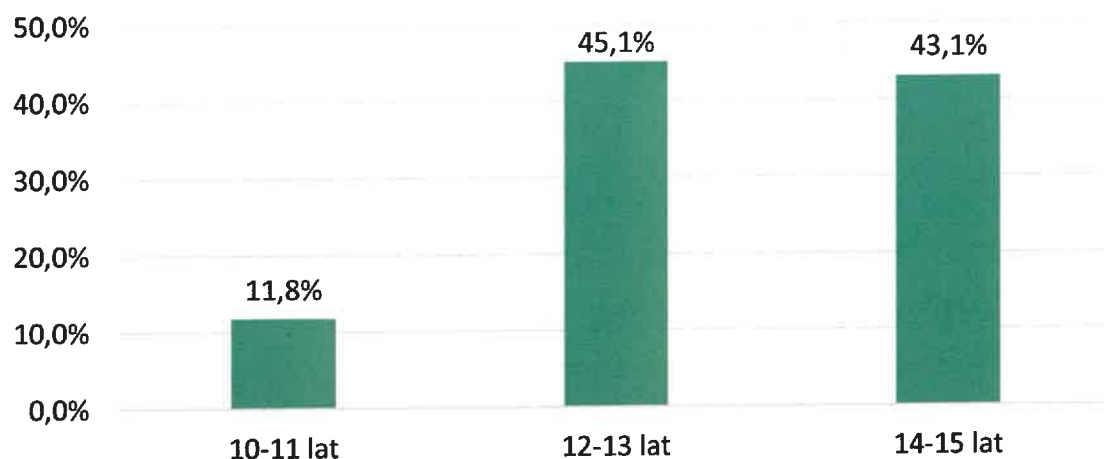

Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący. Blisko połowa uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 12-13 lat (45,1%), a niewiele mniejszy odsetek respondentów był w wieku 14-15 lat (43,1%). Najmniejszy odsetek stanowili badani w wieku 10-11 lat (11,8%).

¹⁷ W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o 0,5 pp. od 100%.

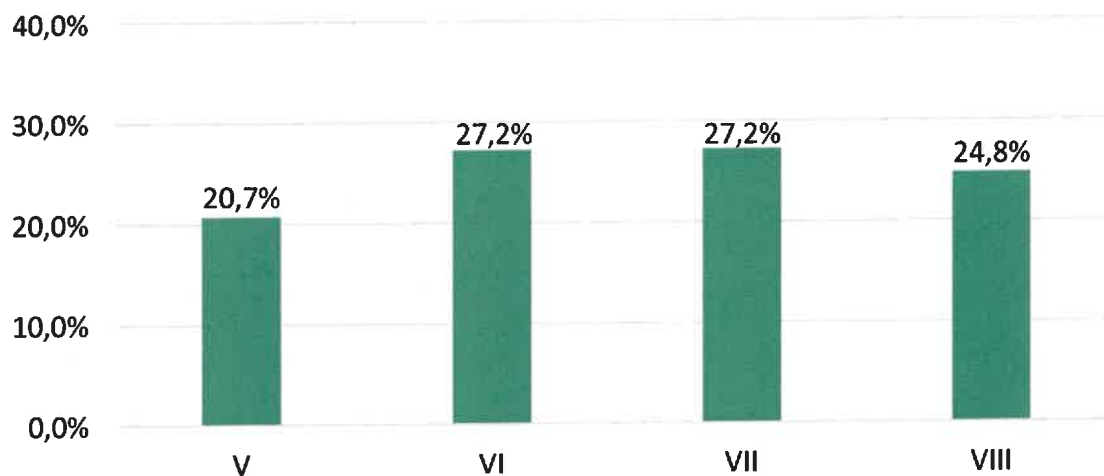
¹⁸ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Wykres 3. Wiek: N= 246

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów uczęszczało w momencie badania do klasy VI i VII szkoły podstawowej (po 27,2%). Co czwarty uczeń wskazał na klasę VIII (24,8%), a uczniowie z klasy V stanowili 20,7% badanej próby.

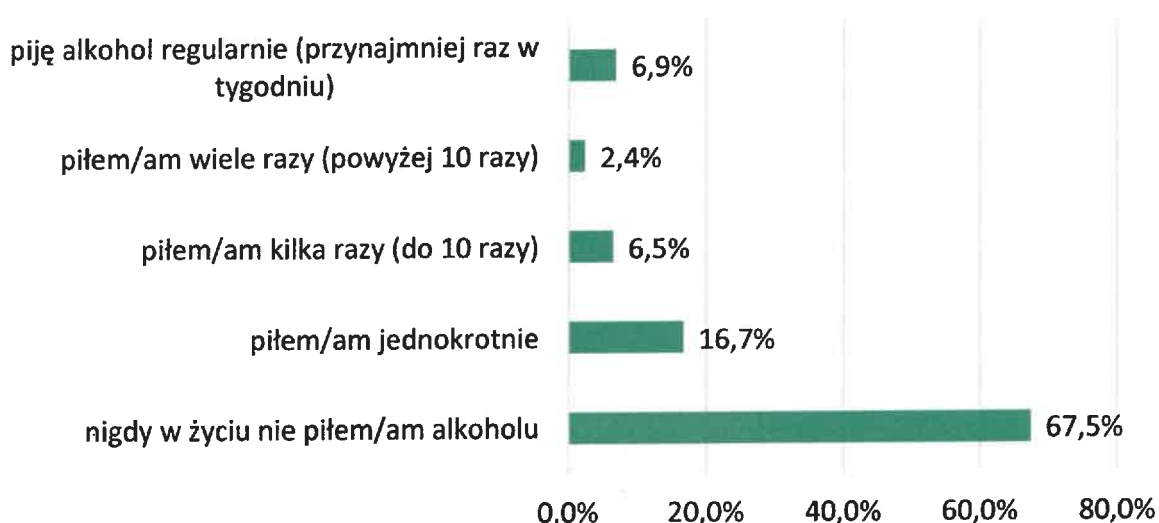
Wykres 4. Klasa: N=246

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyczy problemu spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Wilkowice. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miał średnio co trzeci badany uczeń (32,5%), w tym 16,7% spożyło go jednokrotnie, 6,5% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), 2,4% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 6,9% respondentów zadeklarowało regularne sięganie po napoje alkoholowe (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=246

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 67,5% badanych nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (54 osoby), natomiast 6,3% respondentów zadeklarowało, że piło alkohol 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca (5 osób). Po 3,8% ankietowanych wskazało, że w omawianym okresie sięgnęło po alkohol 3-4 razy i 5-7 razy (po 3 osoby), z kolei 18,8% - więcej niż 7 razy (15 osób).

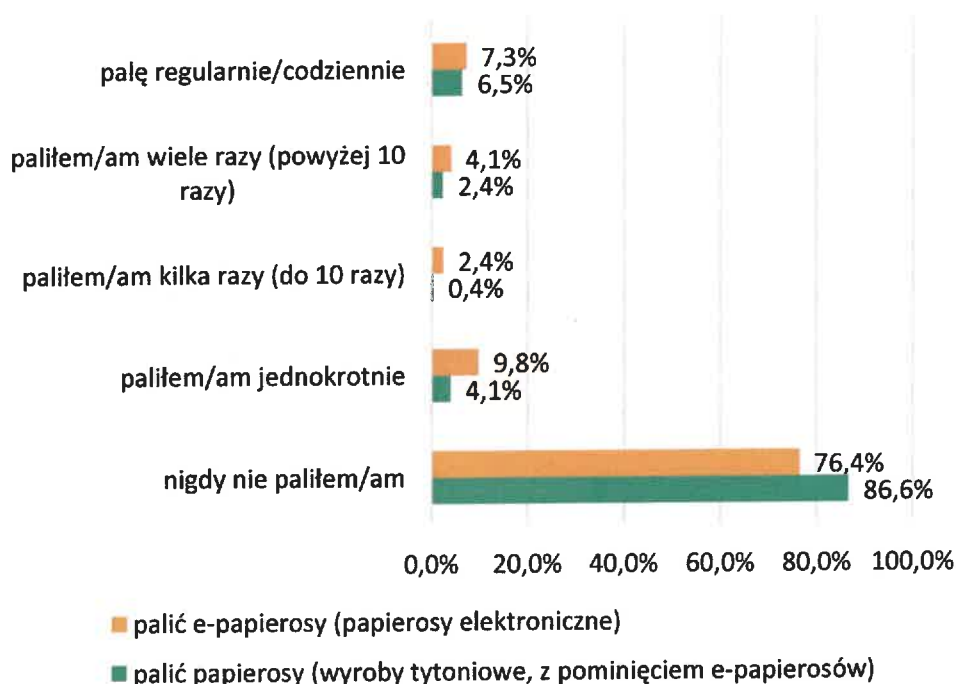
Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=80

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	67,5%	54
1 – 2 razy	6,3%	5
3 – 4 razy	3,8%	3
5 – 7 razy	3,8%	3
więcej niż 7 razy	18,8%	15

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 13,4% ankietowanych, wśród których 4,1% paliło je jednokrotnie, 0,4% – kilka razy (do 10 razy), 2,4% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 6,5% ma z nimi styczność regularnie/codziennie. Kontakt z e-papierosami miało 23,6% ankietowanych, wśród których 9,8% sięgnęło po nie jednokrotnie, 2,4% – kilka razy (do 10 razy), 4,1% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 7,3% pali je regularnie/codziennie.

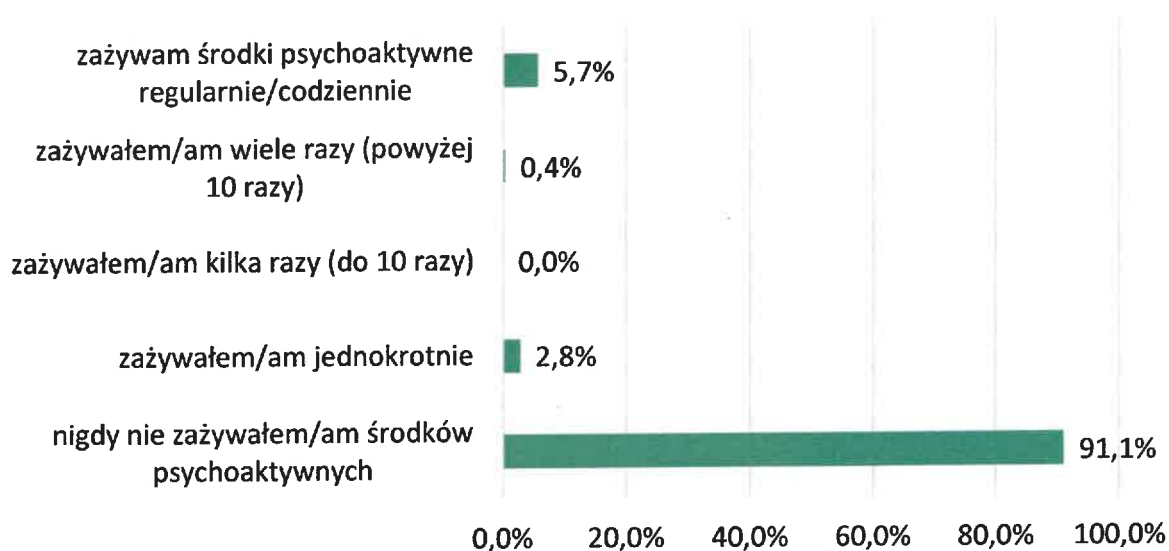
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=246

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 8,9% z nich sięgnęło kiedykolwiek po substancje psychoaktywne, z czego 2,8% zażywało je jednokrotnie, 0,4% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 5,7% robi to regularnie/codziennie.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=246

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęło po nie 15 osób, w tym po 2 ankietowanych zażywało tego typu substancje 3-4 razy i 5-7 razy (po 9,5%), z kolei 11 badanych wskazało na częstotliwość więcej niż 7 razy (52,4%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 5. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=21

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	28,6%	6
1 – 2 razy	0,0%	0
3 – 4 razy	9,5%	2
5 – 7 razy	9,5%	2
więcej niż 7 razy	52,4%	11

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z danych najwięcej, bo po 14 ankietowanych zadeklarowało, iż zażywało mefedron oraz inne substancje, w tym: *heroinę, fentanyl, xanax, kokainę, metamfetaminę* (po 63,6%). W dalszej kolejności wskazywano na leki w celu odurzenia (12 osób, tj. 54,5%), natomiast po 10 odpowiedzi padło na marihuanę, amfetaminę i dopalacze (po 45,5%).

Tabela 6. Jakie były to substancje? N=22

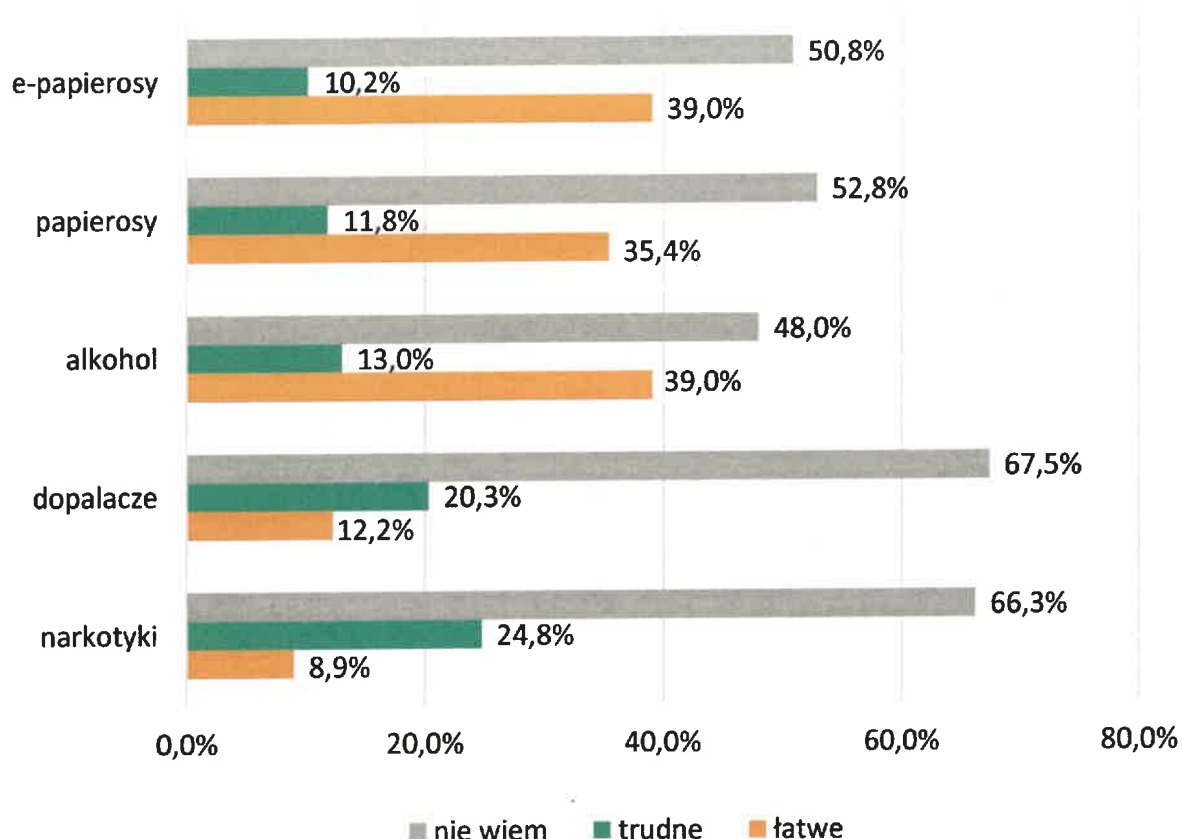
Odpowiedź	%	Liczba odp.
mefedron	63,6%	14
inne	63,6%	14
leki w celu odurzenia	54,5%	12
marihuana	45,5%	10
amfetamina	45,5%	10
dopalacze	45,5%	10

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie. Największą dostępnością charakteryzują się natomiast alkohol, papierosy tradycyjne i e-papierosy, na co wskazywał średnio co czwarty respondent. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ▶ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 8,9% ankietowanych, a trudne dla 24,8% badanych,
- ▶ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 12,2% badanych, a trudne dla 20,3%,
- ▶ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 39,0% badanych, a trudny dla 13,0%,
- ▶ papierosy są łatwe do zdobycia dla 35,4% respondentów, a trudne dla 11,8%,
- ▶ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 39,0% młodych mieszkańców, a trudne dla 10,2%.

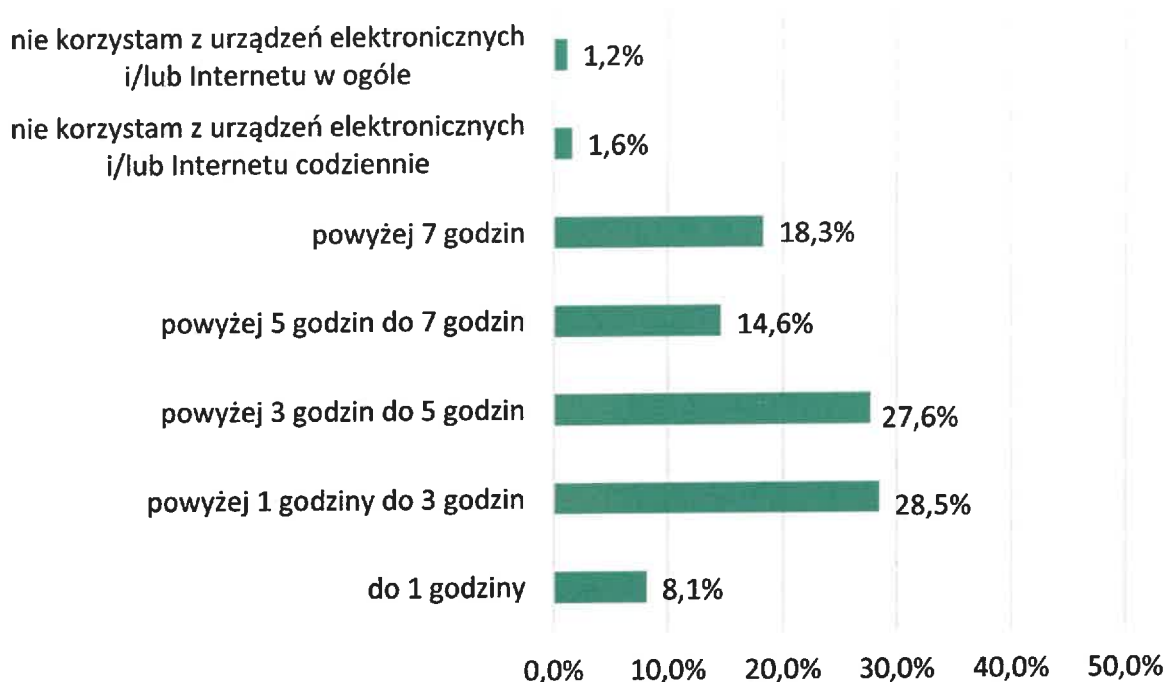
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=246

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z gminy Wilkowice. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że co czwarty młody mieszkaniec przeznacza na tę czynność powyżej 1 do 3 godzin dziennie (28,5%) lub powyżej 3 do 5 godzin (27,6%). Blisko co piąty respondent korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 7 godzin dziennie (18,3%), natomiast 14,6% robi to powyżej 5 do 7 godzin. Tylko 8,1% uczniów wskazało, iż w ten sposób spędza czas do 1 godziny dziennie. 1,6% badanych podało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, z kolei 1,2% nie robi tego w ogóle.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=246

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały łącznie 124 osoby (51,0%), w tym: 20 badanych zdarzyło się to jednokrotnie (8,2%), 76 uczniom – czasami (31,3%), 15 ankietowanych zadeklarowało, że kłamię w tej kwestii często (6,2%), natomiast 13 uczniów – bardzo często (5,3%).

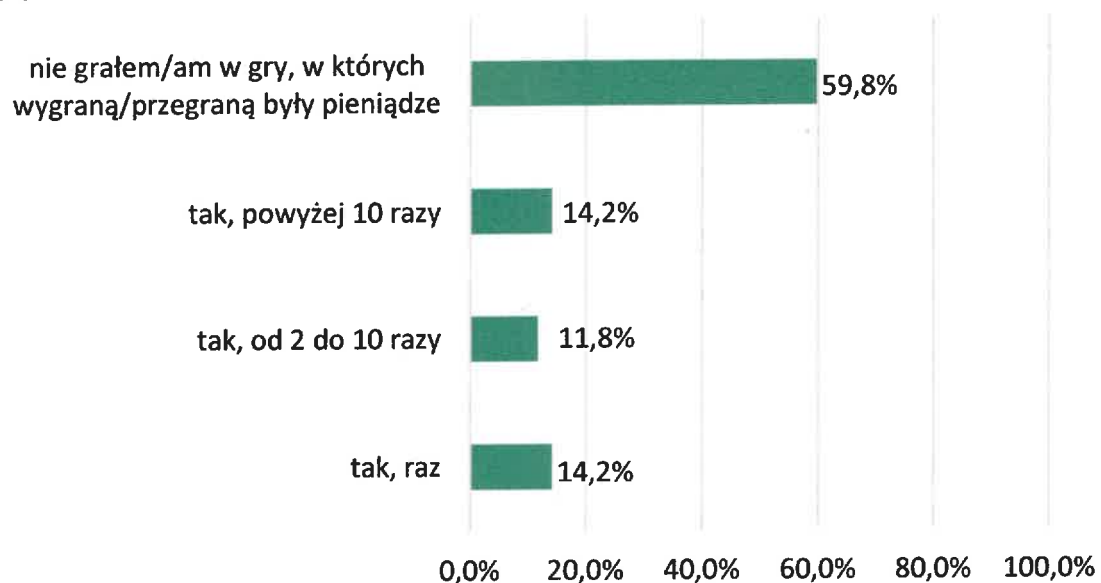
Tabela 7. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=243

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	5,3%	13
tak, często	6,2%	15
tak, czasami	31,3%	76
tak, jednokrotnie	8,2%	20
nie	49,0%	119

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 40,2% badanych. Wśród tych osób 14,2% grało w nie 1 raz, 11,8% – od 2 do 10 razy, natomiast 14,2% – powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=246

Uczniowie, którzy zadeklarowali w ciągu ostatnich 12 miesięcy granie w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, w kolejnym pytaniu wyszczególnili, jakiego rodzaju były to gry. Najwięcej odpowiedzi padło na maszyny do gier hazardowych, w tym online (48 osób, tj. 49,5%) oraz zdraпки (47 osób, tj. 48,5%). Po 19,6% ankietowanych wskazało na zakłady bukmacherskie oraz inne gry, w tym m.in.: *automaty, black jack, cs go skins, skrzynki gier, pokera, karty* (po 19 osób), a 17,5% uczniów kupowało kupony lotto (17 osób). 15,5% uczniów uczestniczyło w grach karcianych, np. poker, w tym online (15 osób). 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 8. W jakie gry, w których wygraną/przegrana były pieniądze zdarzyło Ci się grać?
N=97

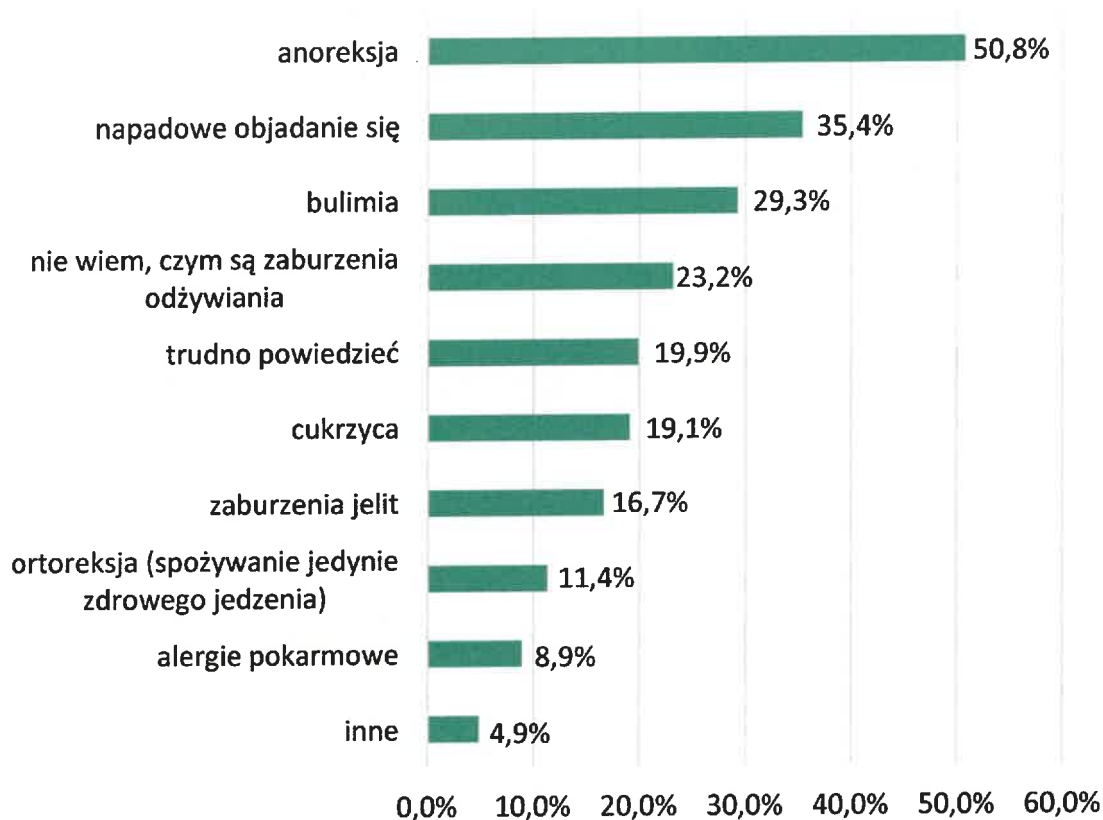
Odpowiedź	%	Liczba odp.
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	49,5%	48
zdrapki	48,5%	47
zakłady bukmacherskie	19,6%	19
inne	19,6%	19
lotto	17,5%	17
gry karciane, np. poker (w tym online)	15,5%	15

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Kolejna część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Wilkowice dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Blisko co czwarty badany przyznał, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania (23,2%), a 19,9% trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (50,8%), napadowe objadanie się (35,4%) oraz bulimię (29,3%). Błędną wiedzę w tym zakresie wykazało 19,1% uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę, 16,7% osób w przypadku zaburzeń jelit oraz 8,9% jeżeli chodzi o alergie pokarmowe. 11,4% badanych wskazało na ortoreksję, z kolei 4,9% ankietowanych wyróżniło inne odpowiedzi, w których wskazano na *jedzenie fast-foodów* oraz *niezdrowych rzeczy*.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=246

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

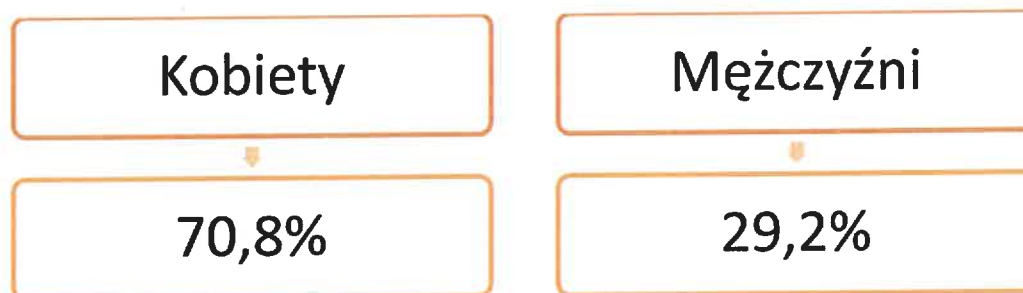
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Wilkowice, a także korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

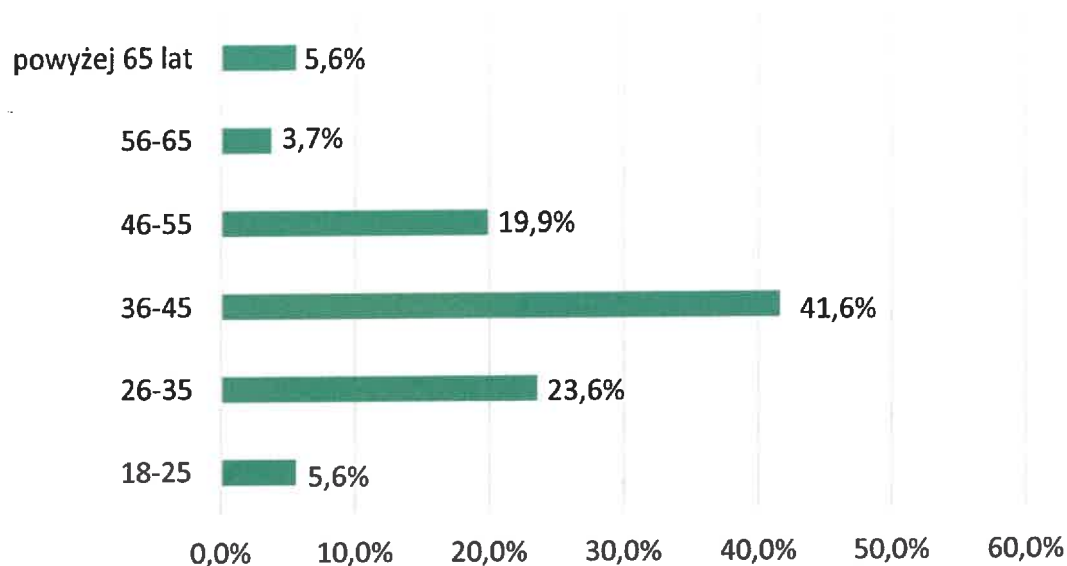
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Wilkowice udział wzięło łącznie 161 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 70,8% kwestionariuszy (114 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 29,2% (47 osób).

Rysunek 4. Płeć: N=161

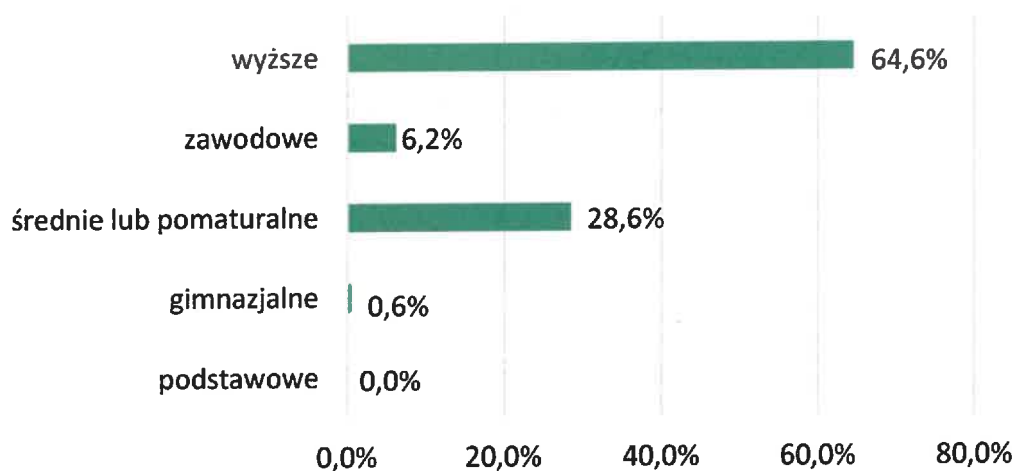
Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę, bo 41,6% ankietowanych stanowiły osoby w wieku 36-45 lat, z kolei blisko co czwarty wskazał na przedział 26-35 lat (23,6%). W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 46-55 lat (19,9%). Osoby powyżej 65 lat oraz w wieku 18-25 lat stanowiły po 5,6% badanej próby, z kolei najmniejszy odsetek badanych to osoby w wieku 56-65 lat (3,7%).

Wykres 12. Wiek: N=161

Respondenci zostali zapytani również o poziom ich wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 64,6% posiada wykształcenie wyższe, z kolei 28,6% legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. 6,2% badanych wskazało na wykształcenie zawodowe, natomiast 0,6% na gimnazjalne.

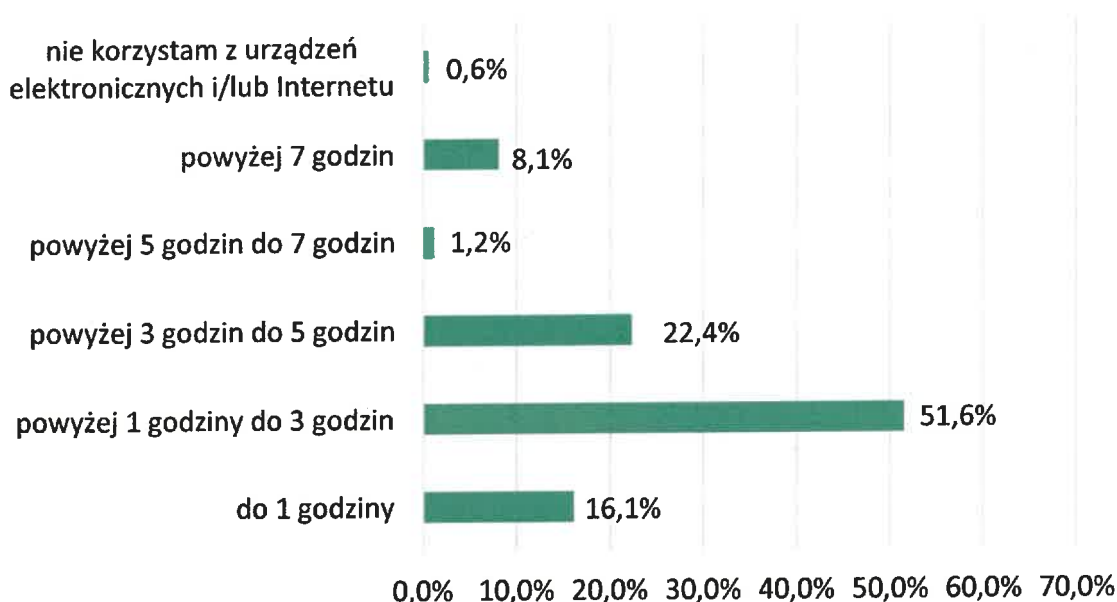
Wykres 13. Wykształcenie: N=161

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W kolejnym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich odpowiedzi wynika, że ponad połowa badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (51,6%), a co piąty ankietowany wskazał na odpowiedź „powyżej 3 godzin do 5 godzin” (22,4%). 16,1% spędza na korzystaniu z Internetu do 1 godziny dziennie, 1,2% – powyżej 5 do 7 godzin dziennie, natomiast 8,1% – powyżej 7 godzin dziennie. 0,6% badanych nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu.

Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=161

Zapytano również, czy badanym zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Większość badanych przyznała, że takie sytuacje miały miejsce (109 osób, czyli 68,1%). Przeciwnego zdania było 8,8% ankietowanych (14 osób). Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 7,5% badanych (12 osób), a 15,6% wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (25 osób).

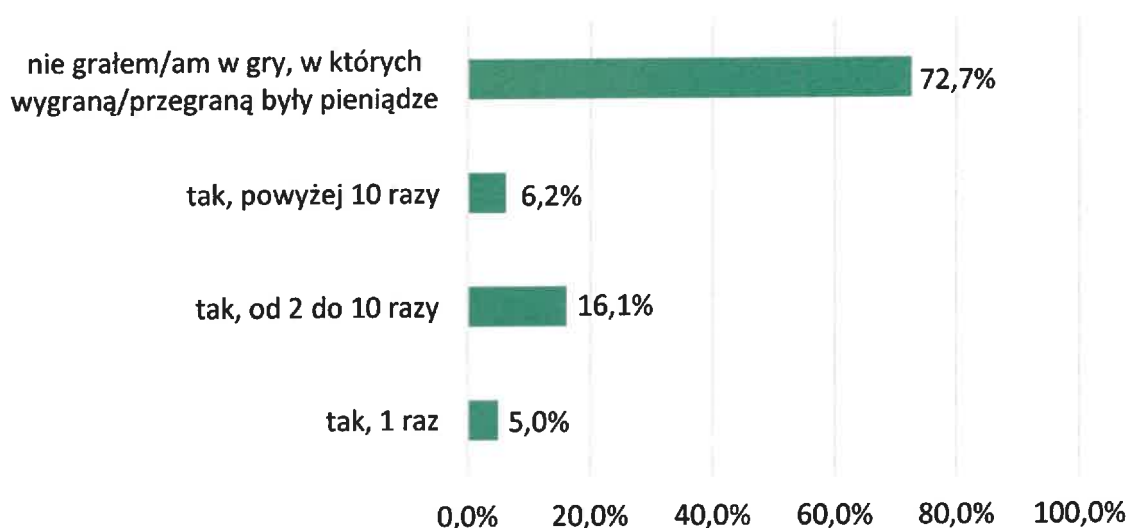
Tabela 9. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=160

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	68,1%	109
nie	8,8%	14
trudno powiedzieć	7,5%	12
nie przewiduję określonego czasu	15,6%	25

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 27,3% dorosłych respondentów, wśród których 16,1%, zadeklarowało, że grało w takie gry od 2 do 10 razy, 5,0% osób przyznało się do grania w tego typu gry 1 raz, z kolei 6,2% – więcej niż 10 razy.

Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=161

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Gminy uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 20,5%, tj. 9 osób potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji, natomiast 79,5% badanych zaprzeczyło jakoby podobna sytuacja miała miejsce (35 osób).

Tabela 10. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	20,5%	9
nie	79,5%	35
trudno powiedzieć	0,0%	0

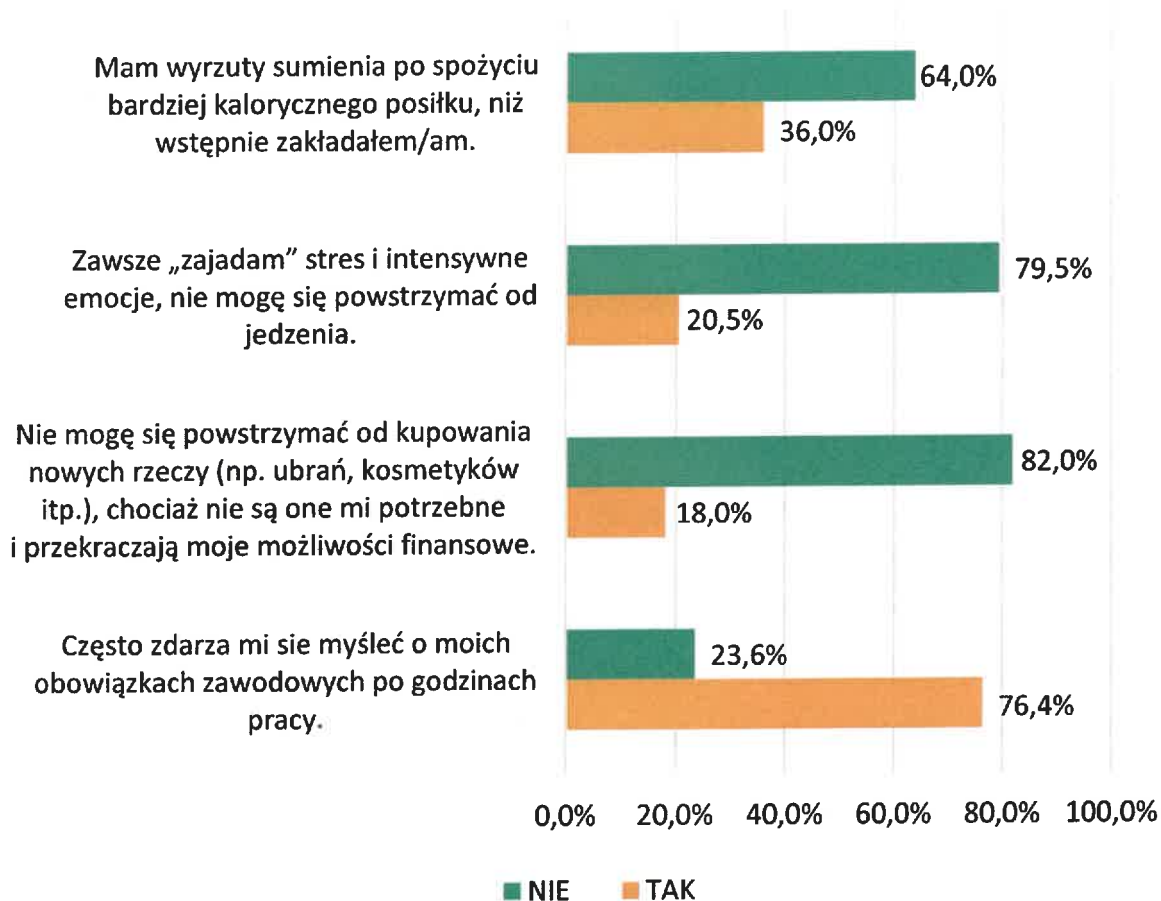
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Wilkowice, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie odżywiania oraz w kwestii pracoholizmu. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ▶ 36,0% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ▶ 20,5% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- ▶ 18,0% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- ▶ 76,4% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

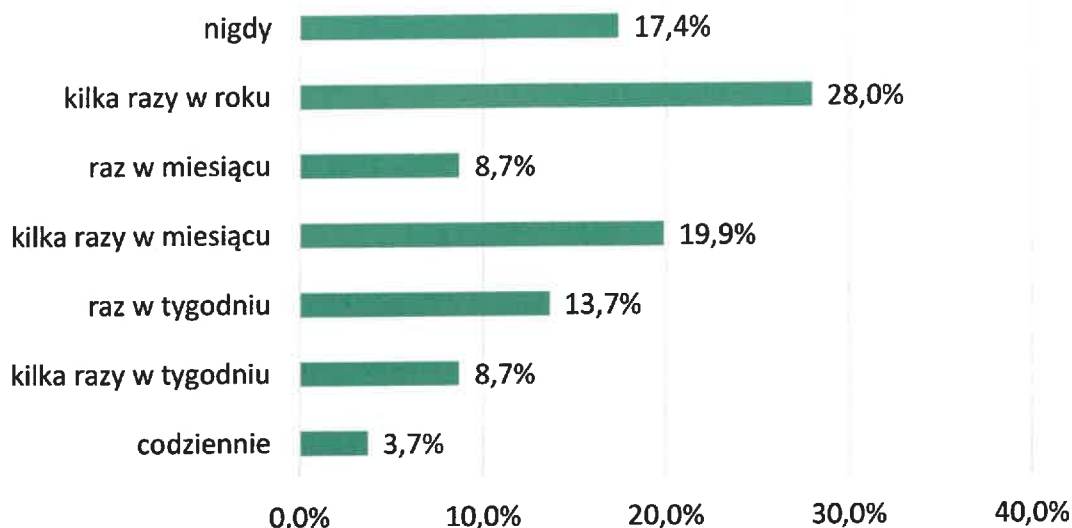
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=161

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował co szósty ankietowany, tj. 17,4%, natomiast 28,0% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 8,7% respondentów podało, że pije alkohol raz w miesiącu, z kolei 19,9% wskazało na picie kilka razy w miesiącu. Raz w tygodniu po alkohol sięga 13,7% ankietowanych, kilka razy w tygodniu – 8,7%, natomiast codziennie pije 3,7%.

Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=161

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (111 osób, tj. 83,5%). Przeciwniej odpowiedzi udzieliło 16,6% ankietowanych, z czego 6 respondentów zadeklarowało, że miało to miejsce 1 raz (4,5%), według 9 badanych – 2-5 razy (6,8%), 2 osoby przyznały, że zdarzyło im się to 6-10 razy (1,5%), z kolei 5 ankietowanych upiło się powyżej 10 razy (3,8%).

Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=133

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	4,5%	6
2-5 razy	6,8%	9
6-10 razy	1,5%	2
powyżej 10 razy	3,8%	5
ani razu	83,5%	111

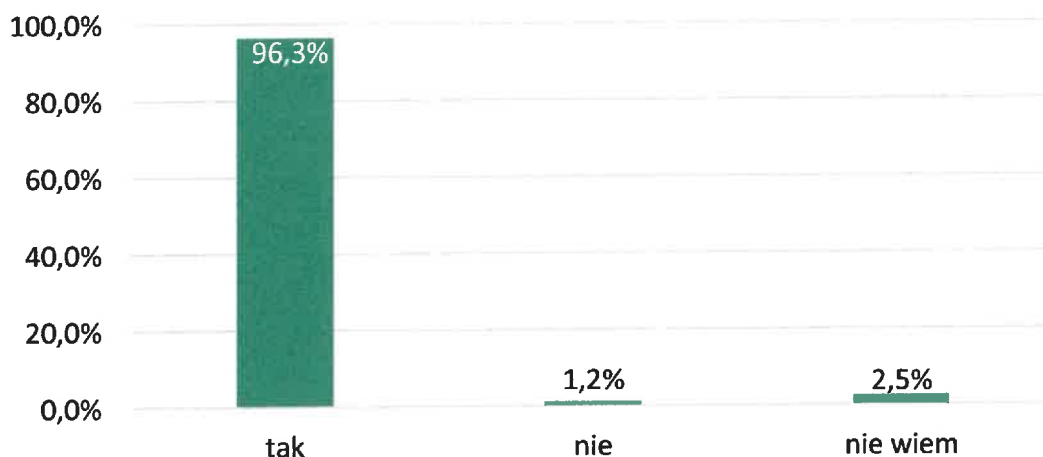
Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. 4,5% ankietowanych, tj. 6 osób, podało, iż nie posiada prawa jazdy, z kolei 94,0% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu mechanicznego po spożyciu alkoholu (125 osób). 1 ankietowany przyznał się do takiego zachowania, które zdarza mu się sporadycznie, natomiast kolejnej osobie – często (po 0,8%).

Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=133

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	94,0%	125
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,8%	1
zdarzało mi się to często	0,8%	1
nie posiadam prawa jazdy	4,5%	6

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy jest świadoma szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, co zadeklarowało 96,3% respondentów, z kolei 2,5% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, a 1,2% uważa, że alkohol nie wpływa negatywnie na rozwój dziecka.

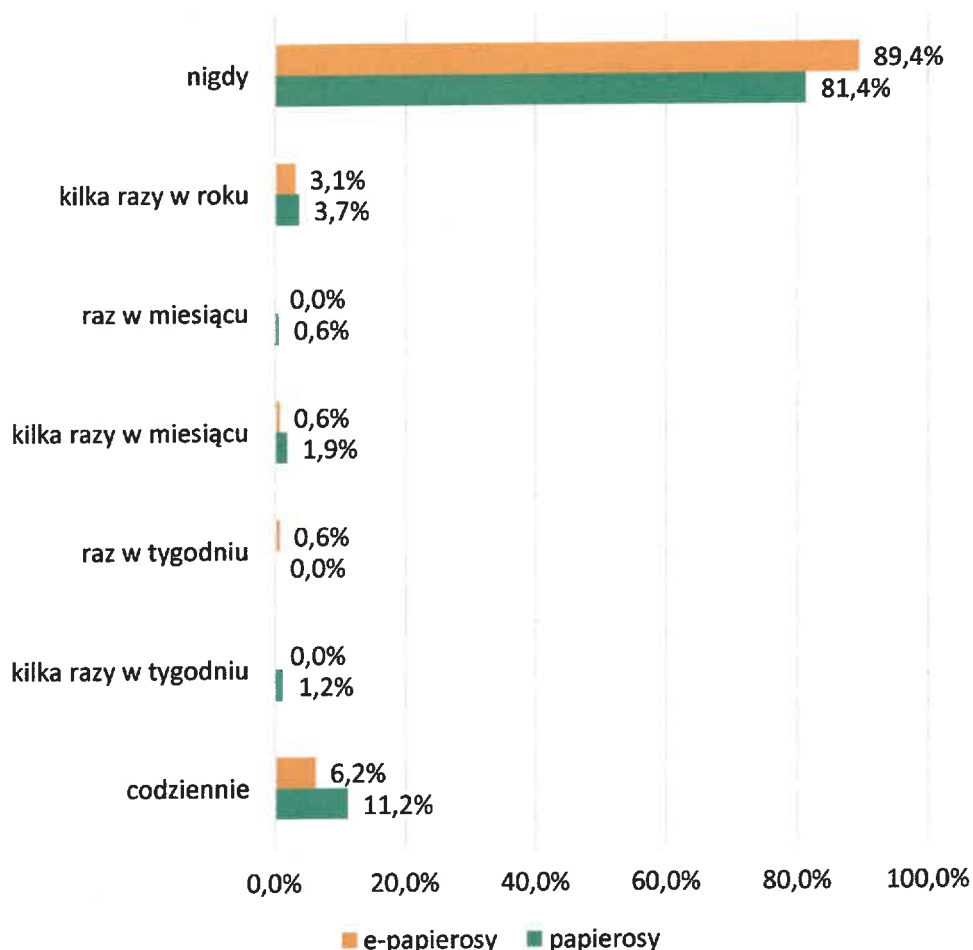
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=161

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Wilkowice. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 18,6% ankietowanych, spośród których 3,7% pali kilka razy w roku, 1,9% – kilka razy w miesiącu, 1,2% – kilka razy w tygodniu, natomiast codzienne palenie wskazało 11,2% respondentów. Osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 10,5% respondentów, przy czym 3,1% ankietowanych używa e-papierosów kilka razy w roku, po 0,6% – kilka razy w miesiącu lub raz w tygodniu, a 6,2% badanych wskazało na codzienne palenie e-papierosów.

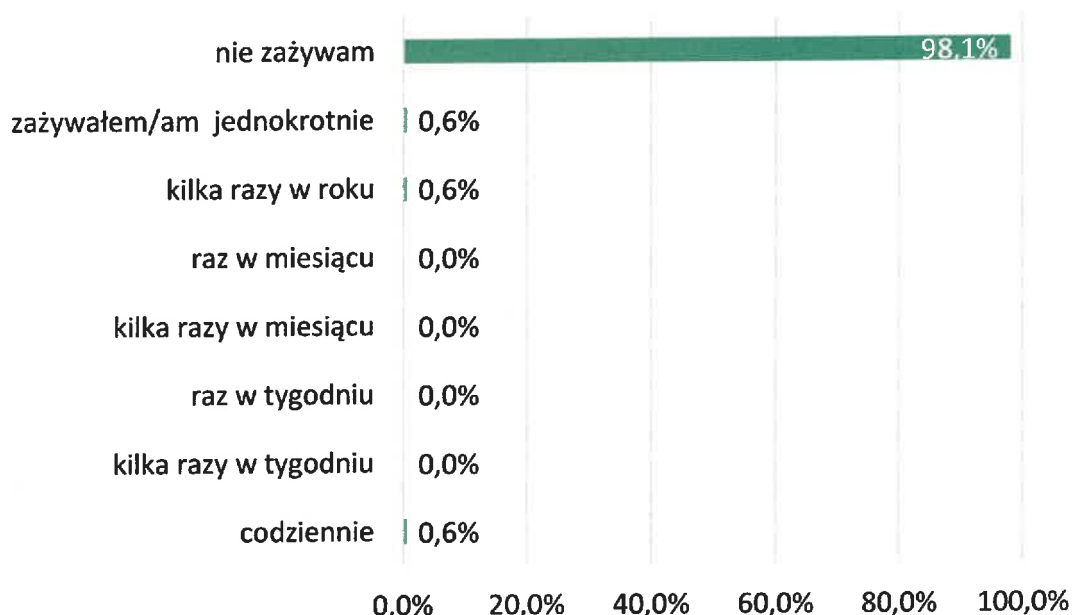
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=161

PROBLEM NARKOTYKOWY

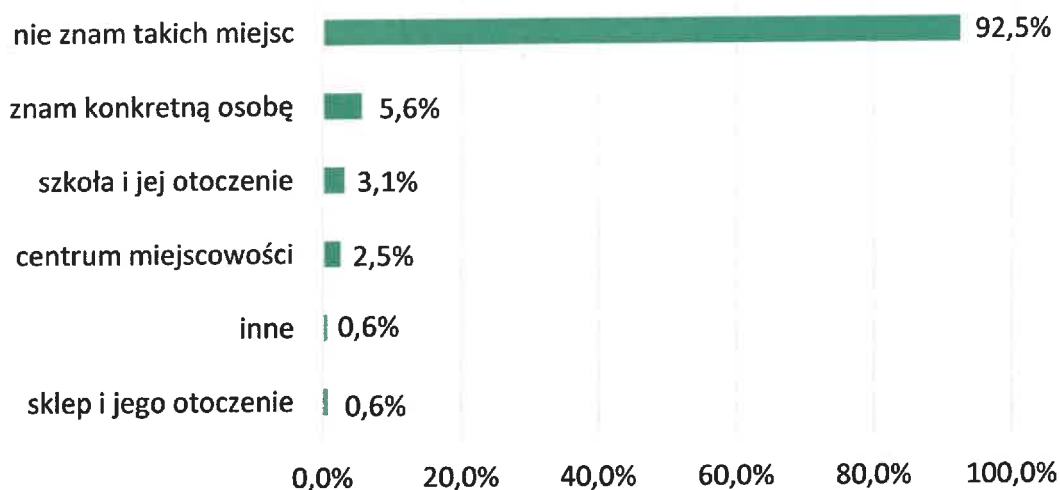
Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało łącznie 1,8% respondentów (3 osoby), którzy zrobili to raz w życiu, zażywają substancje kilka razy w roku lub codziennie (po 0,6%). Wśród zażywanych substancji najczęściej wskazywano na marihuanę (3 osoby), następnie amfetaminę i leki w celu odurzenia (po 2 osoby), natomiast pojedyncze odpowiedzi padły na dopalacze i inne, bliżej nieokreślone substancje.

Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=161

Następne pytanie skierowane było do wszystkich ankietowanych i miało na celu zweryfikowanie, czy badani znają miejsca, w których można nabyć nielegalne substancje psychoaktywne na terenie gminy Wilkowice. Zdecydowana większość respondentów zadeklarowała nieznajomość tego rodzaju miejsc (92,5%), z kolei 5,6% osób wskazało na znajomość konkretnej osoby, dystrybuującej nielegalne substancje. W dalszej kolejności wskazywano na szkołę i jej otoczenie (3,1%), centrum miejscowości (2,5%), sklep i jego otoczenie oraz inne, bliżej nieokreślone miejsca (po 0,6%).

Wykres 21. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=161

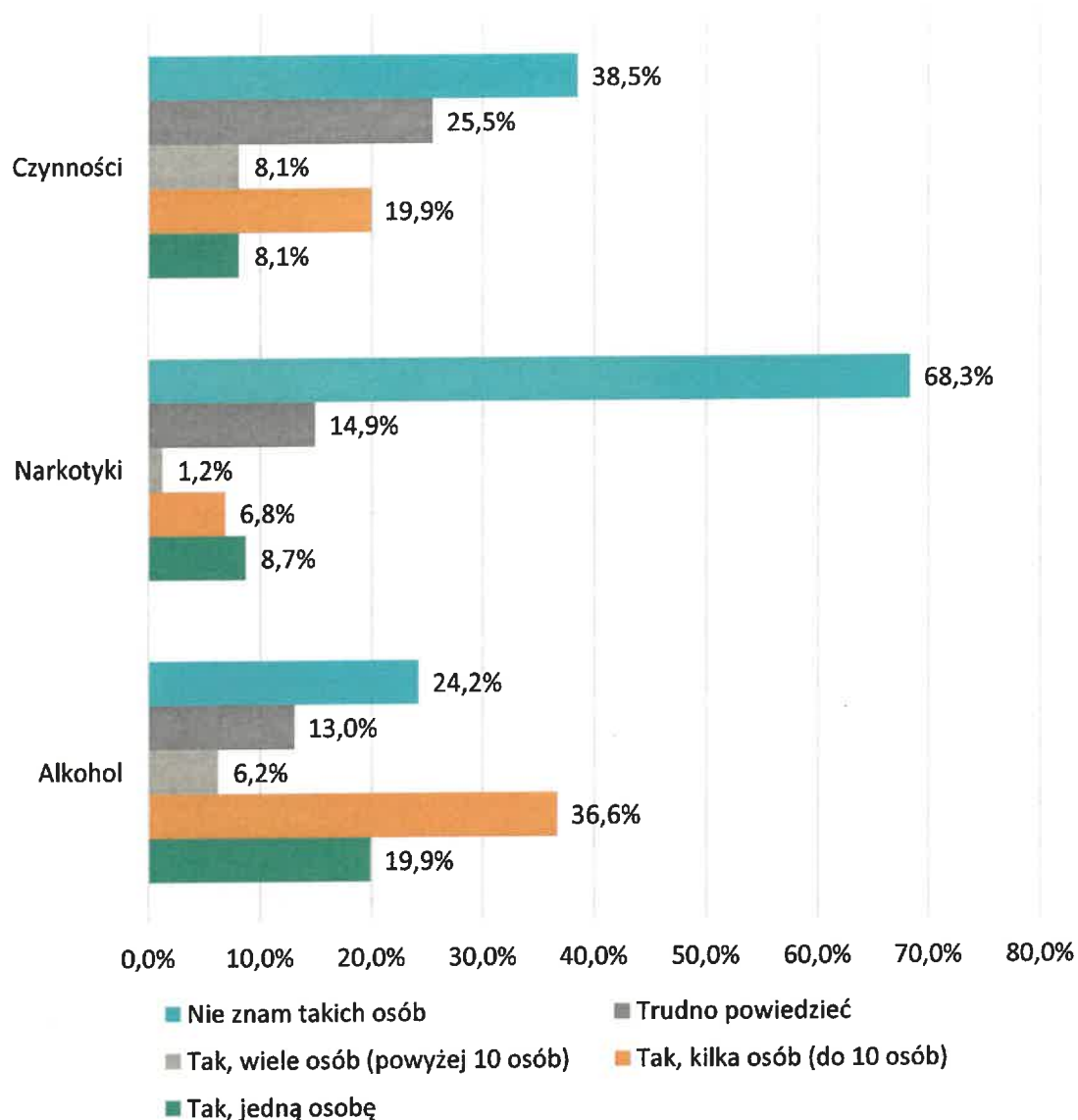

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- ▶ 62,7% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 19,9% – jedną osobę, 36,6% – kilka osób (do 10), 6,2% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 13,0% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- ▶ 16,7% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 8,7% – jedną osobę, 6,8% – kilka osób (do 10), 1,2% – wiele osób (powyżej 10), a 14,9% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- ▶ 36,1% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 8,1% – jedną osobę, 19,9% – kilka osób (do 10), 8,1% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 25,5% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 22. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=161

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY WILKOWICE DO WYNIKÓW OGÓLNOPOLSKIEGO BADANIA ESPAD

Wyniki badania realizowanego w 2025 roku w szkołach znajdujących się na terenie gminy Wilkowice, porównano do wyników badań ogólnopolskich realizowanych w 2024 roku w ramach Europejskiego programu badań ankietowych w szkołach ESPAD.

Diagnoza *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną* miała charakter ogólnopolski. Założono objęcie badaniem dwóch kohort – młodzieży w wieku 15-16 lat oraz 17-18 lat w momencie badania. Badania zrealizowano w 383 klasach pierwszych oraz w 431 klasach trzecich. Próba ogólnopolska liczyła 3 185 uczniów pierwszych klas oraz 3 301 uczniów klas trzecich.

Porównanie to ma na celu ukazanie różnic pomiędzy danymi ogólnopolskimi, a lokalnymi. W badaniu ESPAD ukazano odpowiedzi respondentów w podziale na dwie grupy wiekowe, natomiast w niniejszym porównaniu zostały uwzględnione wyniki dotyczące jednej grupy wiekowej – młodzieży w wieku 15-16 lat. Poniżej zaprezentowano przeprowadzoną analizę.

SPOŻYWANIE ALKOHOLU

Sytuacja w gminie Wilkowice dotycząca spożywania alkoholu przedstawia się następująco – po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło 32,5% młodych mieszkańców Gminy. Porównując te dane do wyników ogólnopolskich możemy zauważyć pozytywną tendencję – w Gminie alkohol pił znacznie mniejszy odsetek uczniów, niż ma to miejsce w całej Polsce. Z badań ESPAD wynika bowiem, że alkohol piło 72,9% uczniów – różnica wynosi więc aż 40,4 pp.

Odsetek uczniów pijących alkohol kiedykolwiek w życiu w gminie Wilkowice jest znacznie niższy niż odsetek uczniów w całej Polsce.

Rysunek 5. Spożycie alkoholu przez uczniów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

Uczniowie z gminy Wilkowice znacznie rzadziej sięgali po napoje alkoholowe w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Odsetek ten wyniósł 10,6% (spośród całej próby badawczej, tj. 246 osób), podczas gdy w Polsce kształtował się na poziomie 39,1%.

Odsetek uczniów pijących alkohol 30 dni przed badaniem w gminie Wilkowice jest znacznie niższy niż odsetek uczniów w całej Polsce.

Rysunek 6. Spożycie napojów alkoholowych w czasie 30 dni przed badaniem przez uczniów – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

PALENIE PAPIEROSÓW I E-PAPIEROSÓW

Papierosy to używka nieco mniej popularna wśród dzieci i młodzieży. W gminie Wilkowice papierosy kiedykolwiek w życiu paliło 13,4% ankietowanych. W skali ogólnopolskiej wyniki badań pokazały natomiast, że papierosy paliło 38,6% młodzieży. Różnica między wynikami badań ogólnopolskich, a wynikami badań lokalnych wynosi 25,2 pp.

W porównaniu do uczniów w całej Polsce, uczniowie w gminie Wilkowice rzadziej sięgają po papierosy.

Rysunek 7. Skala palenia papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

Kolejną analizowaną kwestią jest palenie elektronicznych papierosów. W gminie Wilkowice kiedykolwiek w życiu sięgnęło po nie 23,6% badanych, natomiast w całej Polsce odsetek ten kształtuje się na poziomie 56,7%. Różnica jest zatem znaczna i wynosi 33,1 pp.

W porównaniu do uczniów w całej Polsce, po elektroniczne papierosy sięga mniej uczniów z gminy Wilkowice.

Rysunek 8. Skala palenia e-papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

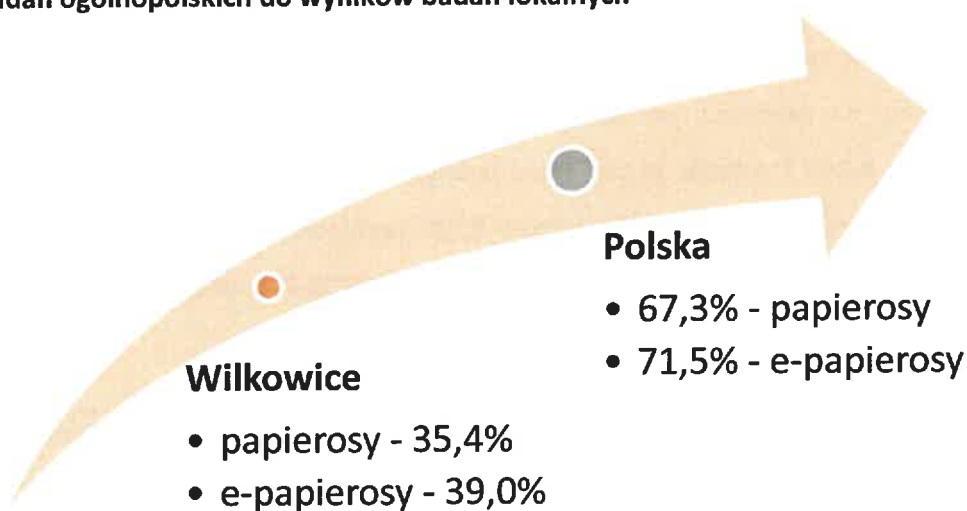

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

W kwestii dostępności papierosów oraz e-papierosów dla dzieci i młodzieży w całej Polsce wyniki kształtują się następująco: zdobycie papierosów jest łatwe dla 67,3% młodzieży (suma odpowiedzi „dość łatwe” i „bardzo łatwe”). Wyniki badań realizowanych w gminie Wilkowice pokazały z kolei, że zdobycie papierosów za łatwe uważa 35,4% uczniów. Różnica wynosi zatem 31,9 pp. W przypadku e-papierosów odsetek ten w Gminie wyniósł 39,0%, natomiast w Polsce plasował się na poziomie 71,5%.

Porównując ze sobą wyniki badań możemy zauważyć pozytywną tendencję w gminie Wilkowice – znacznie mniejszy odsetek uczniów uznał bowiem za łatwe zdobycie papierosów i e-papierosów, niż ma to miejsce w całej Polsce.

Rysunek 9. Dostępność papierosów i e-papierosów dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

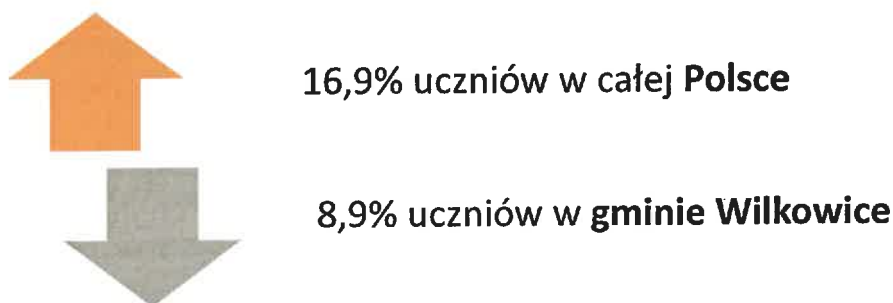
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

ZAŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Z wyników ogólnopolskiego badania ESPAD realizowanego w 2024 roku wynika, że po substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu (dokładnie marihuanę lub haszysz) sięgnęło 16,9% uczniów, z kolei dzięki realizacji badań wśród uczniów w gminie Wilkowice możemy stwierdzić, że po substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu sięgnęło 8,9% młodych mieszkańców.

Porównanie wyników badań wskazuje na pozytywną tendencję – odsetek uczniów zażywających substancje psychoaktywne w gminie Wilkowice jest niższy niż odsetek uczniów zażywających takie substancje w całej Polsce.

Rysunek 10. Uczniowie zażywający substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

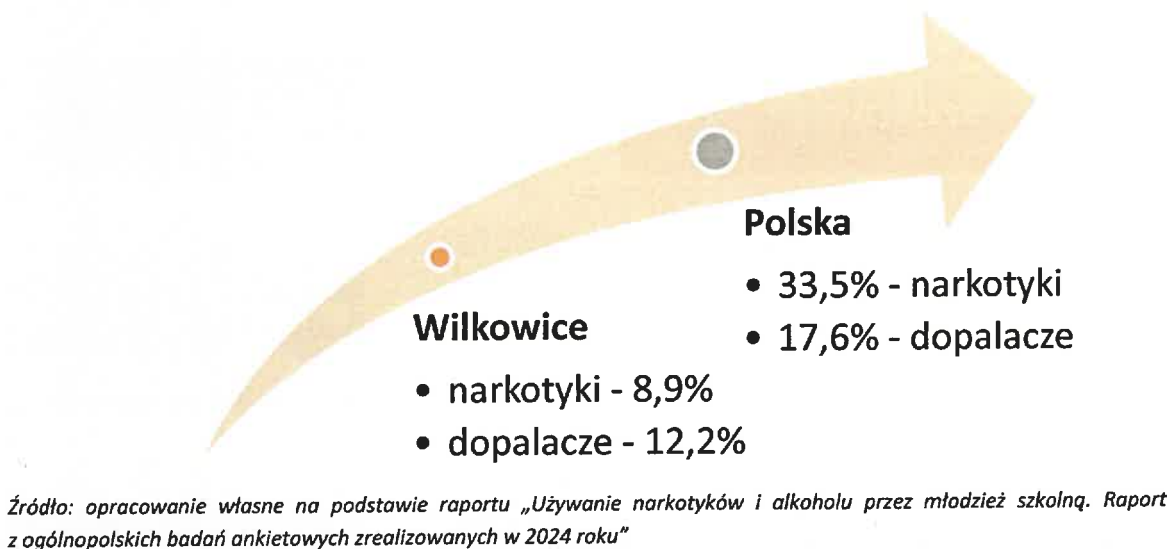

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

W kwestii dostępności nielegalnych substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży w całej Polsce wyniki kształtują się następująco: zdobycie narkotyków (dokładnie marihuany lub haszyszu) jest łatwe dla 33,5% młodzieży (suma odpowiedzi „dość łatwe” i „bardzo łatwe”). Wyniki badań realizowanych w gminie Wilkowice pokazały z kolei, że zdobycie narkotyków za łatwe uważa 8,9% uczniów. Różnica wynosi zatem 24,6 pp. W przypadku dopalaczy odsetek ten w Gminie wyniósł 12,2%, natomiast w Polsce plasował się na poziomie 17,6%, a więc różnica wyniosła 5,4 pp.

Porównując ze sobą wyniki badań możemy zauważyć pozytywną tendencję w gminie Wilkowice – mniejszy odsetek uczniów uznał bowiem za łatwe zdobycie narkotyków i dopalaczy, niż ma to miejsce w całej Polsce.

Rysunek 11. Dostępność narkotyków i dopalaczy dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH/INTERNETU

Porównaniu została w dalszej kolejności poddana częstotliwość korzystania z urządzeń elektronicznych/Internetu. Porównaliśmy odsetek uczniów poświęcających na to znaczną ilość czasu w ciągu dnia. W przypadku badania ESPAD jest to odsetek osób grających na urządzeniach elektronicznych powyżej 3 godzin w ciągu dnia, natomiast jeśli chodzi o badania lokalne, podany został procent uczniów spędzających powyżej 3 godzin dziennie na korzystaniu z urządzeń elektronicznych.

Według zrealizowanego w 2024 roku ogólnopolskiego badania ESPAD, na korzystanie z gier na urządzeniach elektronicznych w typowym dniu roboczym 3 godziny i więcej poświęca 21,6% badanych. Porównując te dane do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów z gminy Wilkowice możemy zauważyć, iż na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 3 godzin dziennie, poświęca w ciągu dnia 60,5% uczniów. Jest to znacznie wyższa wartość w porównaniu do wyników ogólnopolskich.

Większy odsetek uczniów z gminy Wilkowice poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu znaczne ilości czasu niż w całej Polsce.

Rysunek 12. Przeznaczanie znacznych ilości czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu¹⁹ – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

Porównaniu został w dalszej kolejności poddany odsetek uczniów, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, grali w gry hazardowe. Według zrealizowanego w 2024 roku ogólnopolskiego badania ESPAD, w tym okresie podejmowało się tego 19,0% respondentów. Wyniki badań realizowanych w gminie Wilkowice pokazały z kolei, że w ciągu roku przed badaniem w gry hazardowe grało 40,2% uczniów, czyli o 21,2 pp. więcej niż w skali kraju.

Większy odsetek uczniów z gminy Wilkowice grał w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem niż w całej Polsce.

Rysunek 13. Granie w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku”

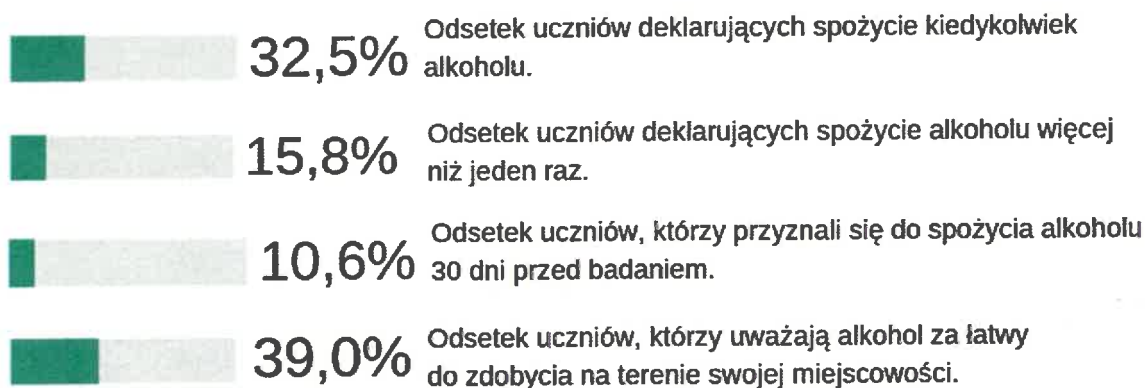
¹⁹ W przypadku ESPAD procent dotyczy czasu spędzonego na grach na urządzeniach elektronicznych powyżej 3 godzin dziennie, natomiast jeśli chodzi o badania w gminie Wilkowice jest to odsetek uczniów korzystających z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu ogółem powyżej 3 godzin dziennie.

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY WILKOWICE W 2025 ROKU

W 2025 roku na terenie gminy Wilkowice zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 161 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 246 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień.

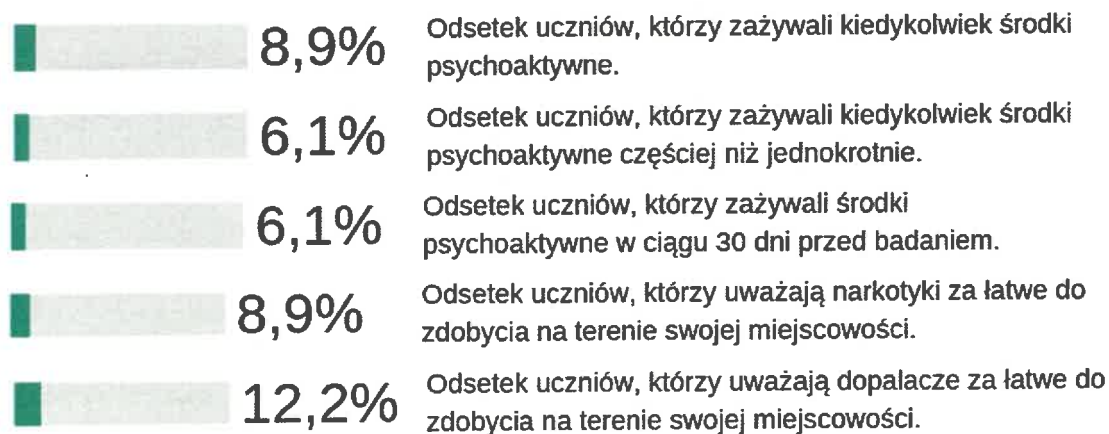
Uczniowie

PROBLEM ALKOHOLOWY

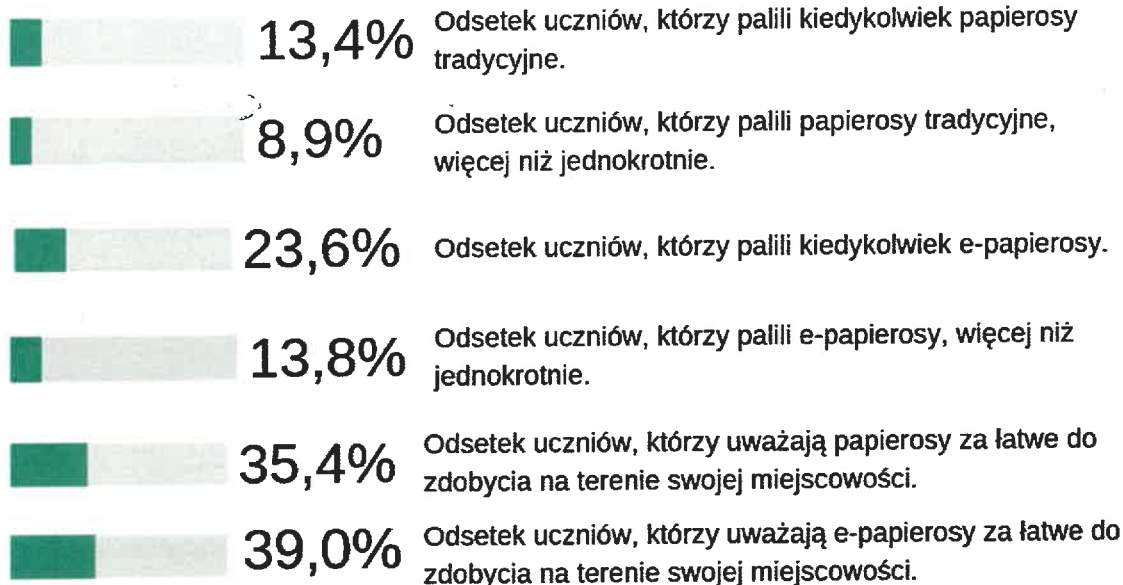
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=246

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

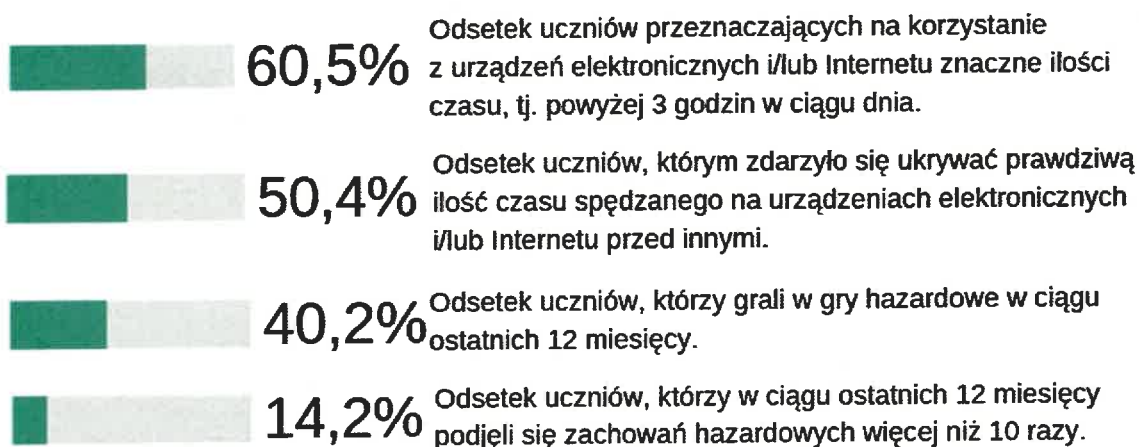
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=246

NIKOTYNIZM

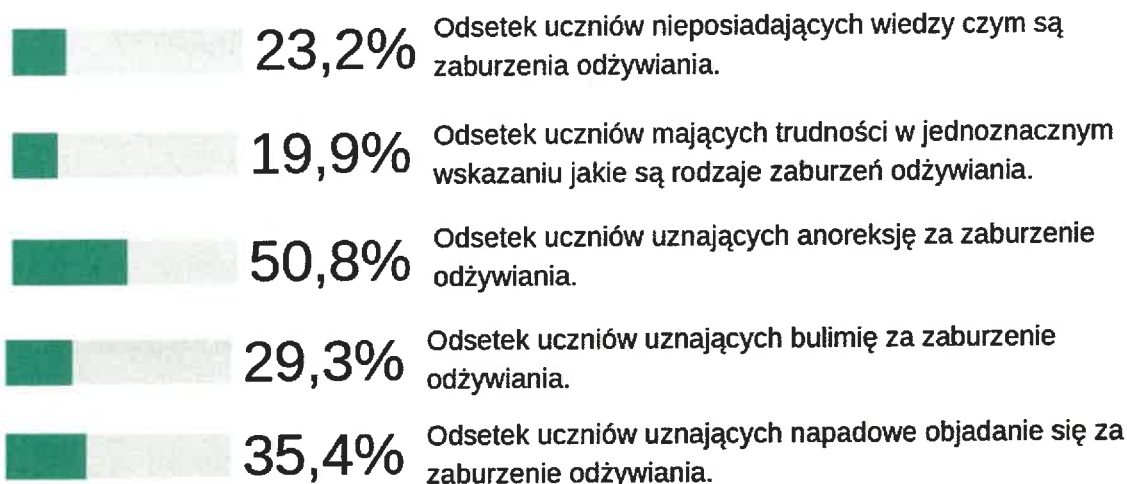
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=246

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=246

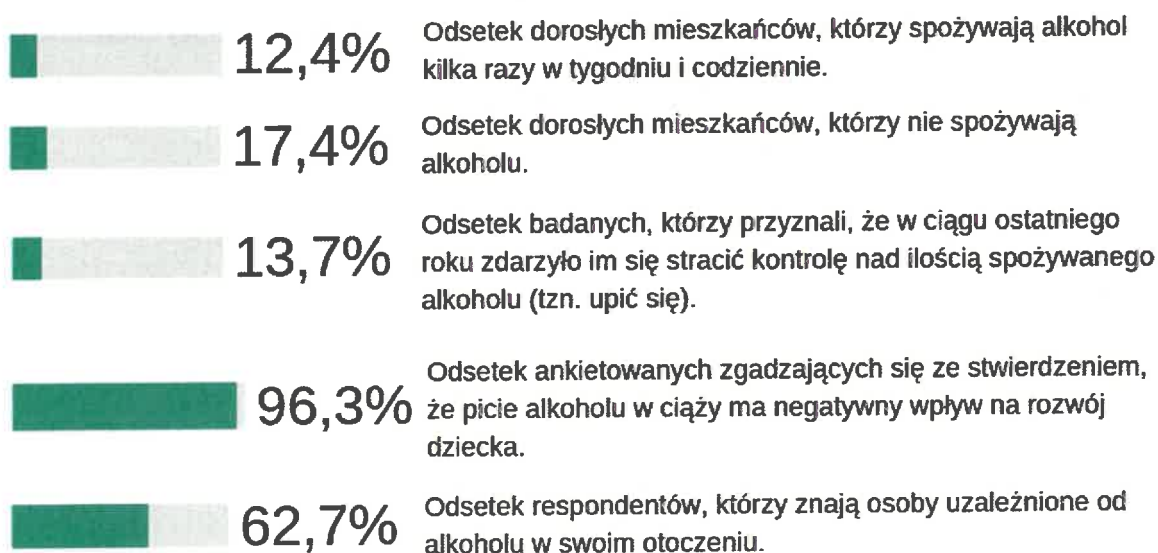
ZABURZENIA ODŻYWIANIA

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=246

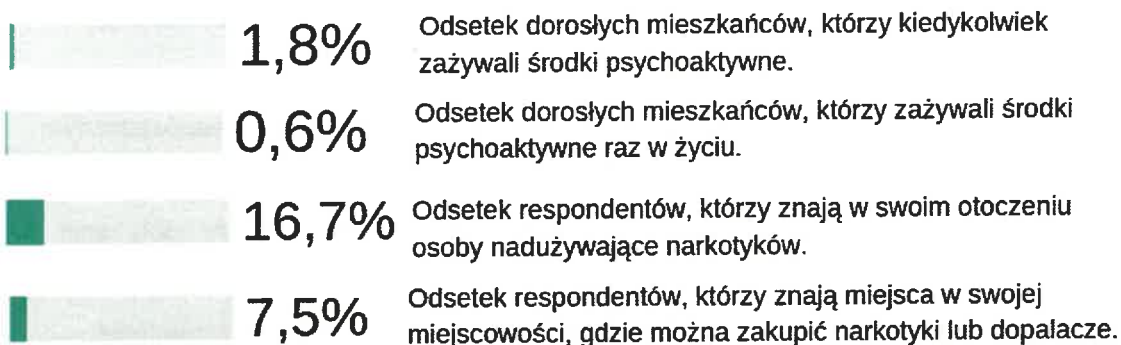
Dorośli mieszkańcy

PROBLEM ALKOHOLOWY

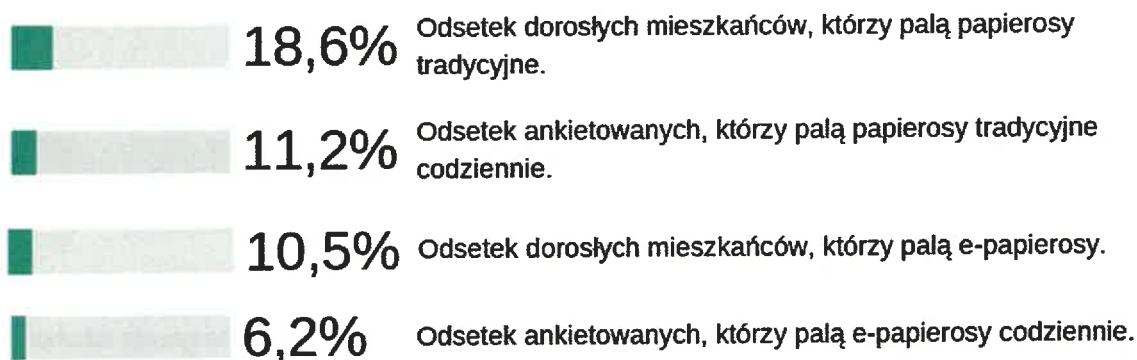
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=161

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

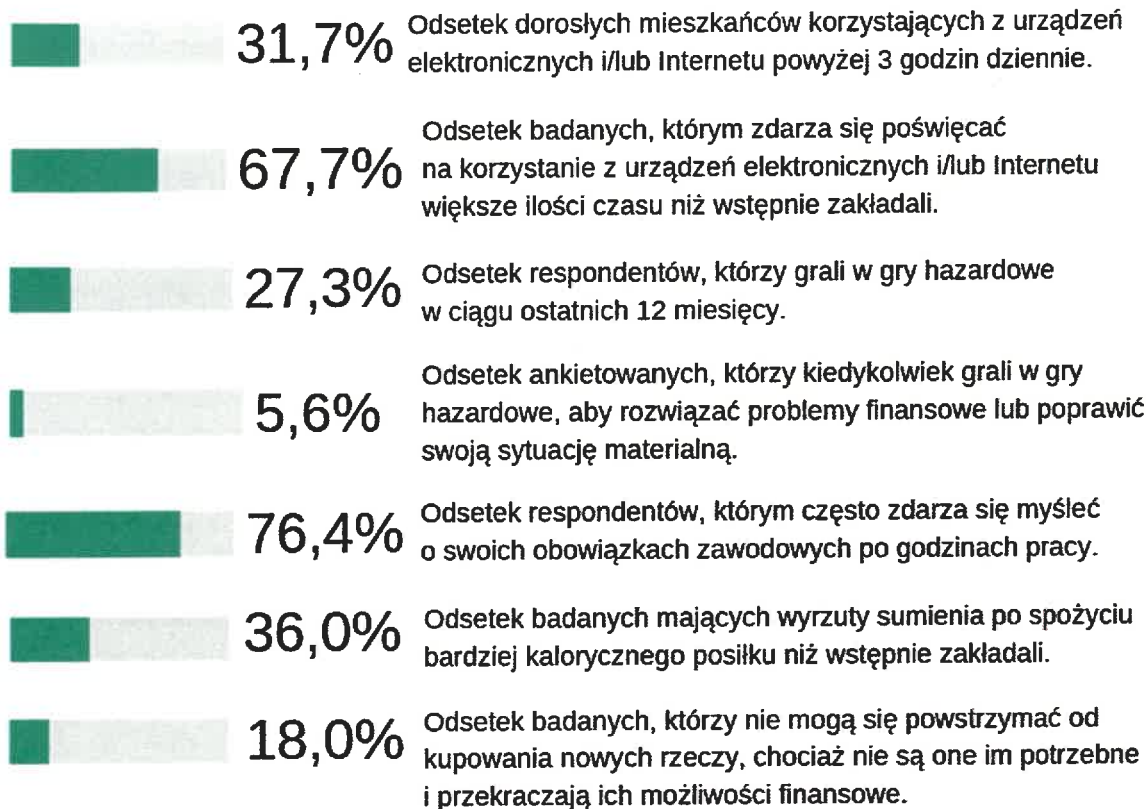
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=161

NIKOTYNIZM

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=161

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=161

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029 jest:

Rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz realizacja działań w zakresie profilaktyki i edukacji społecznej, w celu ograniczenia negatywnych konsekwencji społeczno-zdrowotnych wynikających z sięgania po substancje psychoaktywne i podejmowania utrwalonych czynności oraz wzmocnienie postaw abstynenckich w społeczności lokalnej.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, a także promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, poprzez podnoszenie świadomości na temat negatywnych konsekwencji uzależnień.
2. Profesjonalne wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, poprzez zagwarantowanie dostępu do terapii, aktywizacji społeczno-zawodowej, rozwijanie lokalnego systemu pomocy oraz wspomaganie działalności instytucji, osób fizycznych i podmiotów trzeciego sektora, realizujących działania na rzecz tej grupy.
3. Diagnozowanie i monitorowanie skali uzależnień na terenie Gminy poprzez identyfikowanie środowisk dotkniętych problemem oraz podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, integrację lokalnej społeczności, a także systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Cel I

Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, a także promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, poprzez podnoszenie świadomości na temat negatywnych konsekwencji uzależnień.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Ograniczenie skali spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy,
- ▶ ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy,
- ▶ zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, kierujących pojazdami oraz sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiających zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- ▶ promowanie wiedzy odnośnie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, a także udostępnianie informacji na temat dostępnych form wsparcia,
- ▶ opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich wśród całej społeczności lokalnej,
- ▶ podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

**PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych Liczba uczestników programów	UG, GKRPA, PP, SG, NGO, placówki oświatowe, GOK, GBP, GOSiR
2.	Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, GOK, GBP, GOSiR
3.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych Liczba uczestników	UG, GKRPA, placówki oświatowe
4.	Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UG, GKRPA, placówki oświatowe, NGO, GOK, GBP, GOSiR
5.	Organizacja wypoczynku letniego/ zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami, realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba zorganizowanych wyjazdów Liczba uczestników	UG, GKRPA, placówki oświatowe

**PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029**

6.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka	Liczba zorganizowanych warsztatów	GKRPA, UG, placówki oświatowe
7.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Koszty przeznaczone na zakup materiałów	UG, GOPS, GKRPA, PP, SG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
8.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UG, GOPS, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, GOK, GBP, GOSiR

Cel II

Profesjonalne wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, poprzez zagwarantowanie dostępu do terapii, aktywizacji społeczno-zawodowej, rozwijanie lokalnego systemu pomocy oraz wspomaganie działalności instytucji, osób fizycznych i podmiotów trzeciego sektora, realizujących działania na rzecz tej grupy.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Zwiększenie dostępu do kompleksowego wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- ▶ zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- ▶ aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków w środowisku lokalnym, a także udzielanie pomocy osobom uwikłanym w problem uzależnień behawioralnych.

**PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Kontynuowanie i rozwój działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego na terenie Gminy	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy PIK Liczba osób zgłaszających się do PIK	UG, GKRPA
2.	Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba członków GKRPA	UG, GKRPA
3.	Realizacja rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez członków GKRPA	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKRPA
4.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	GKRPA
5.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie leczenia odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	GKRPA
6.	Wszczynanie przez członków GKRPA procedury „Niebieskie Karty” i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	GKRPA

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

7.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem Liczba udzielonych konsultacji/porad	UG, GOPS, GKRPA, NGO, placówki ochrony zdrowia, PIK
9.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową	Liczba dzieci objętych wsparciem	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
10.	Kontynuowanie i rozwój działalności Gabinetu psychologicznego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych na terenie Gminy	Liczba dzieci korzystających z porad psychologicznych Liczba dorosłych korzystających z porad psychologicznych	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe
11.	Kontynuowanie i rozwój działalności Punktu pomocowy dla osób uzależnionych w „Starej Szkole” w Huciskach	Liczba osób korzystających z Punktu	UG, GKRPA, NGO
12.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	GOPS

Cel III

Diagnozowanie i monitorowanie skali uzależnień na terenie Gminy poprzez identyfikowanie środowisk dotkniętych problemem oraz podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, integrację lokalnej społeczności, a także systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Systematyczne monitorowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy,
- ▶ niezwłoczne i skuteczne rozpoznawanie rodzin i osób przejawiających trudności wynikające z uzależnień,
- ▶ organizowanie i finansowanie badań diagnozujących problemy społeczne, w tym uzależnienia, wśród mieszkańców oraz umożliwiających określenie rzeczywistego stanu zagrożenia problemem alkoholowym, narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych,
- ▶ skuteczniejsze i szybsze świadczenie niezbędnej pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień, dzięki rozwiniętej ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej,
- ▶ reintegracja osób dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową oraz członków ich rodzin w lokalnej społeczności.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Regularne monitorowanie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie, m.in. poprzez prowadzenie statystyk lokalnych oraz opracowywanie diagnoz problemów społecznych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej	UG, GKRPA, ZI, GOPS, PP, SG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
		Liczba prowadzonych statystyk związanych z problemem uzależnień w Gminie	
2.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UG, GKRPA
3.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	UG, GKRPA
		Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	

**PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029**

4.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UG, GKRPA, PP, SG, ZI, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
5.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych kontroli	UG, GKRPA

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach.
2. Za realizację Programu od strony finansowej i merytorycznej odpowiada Wójt Gminy Wilkowice.
3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Wilkowice.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi²⁰:
 - ▶ 32 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - ▶ 32 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),

²⁰ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

- ▶ 32 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.
- 2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi²¹:
 - ▶ 28 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - ▶ 18 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - ▶ 18 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, dziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz dziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

²¹ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Członkom GKRPA za każdy udział w posiedzeniu GKRPA, zespołu motywującego do podjęcia leczenia oraz zespołu kontrolnego za przeprowadzenie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przysługuje wynagrodzenie w wysokościach:

- ▶ 14% minimalnego wynagrodzenia dla przewodniczącego GKRPA,
- ▶ 12% minimalnego wynagrodzenia dla zastępcy przewodniczącego GKRPA, dla sekretarza GKRPA, dla koordynatora ds. profilaktyki GKRPA,
- ▶ 8% minimalnego wynagrodzenia dla członka GKRPA.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- ▶ analizę dokumentów,
- ▶ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ▶ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

- b) **kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy wdrażanego programu, realizator Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2026-2029, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urzędem Gminy oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie gminy Wilkowice, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl>.
2. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
3. Raport o stanie Gminy Wilkowice za 2024 rok.
4. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022, 2023 i 2024.
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024.
8. Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.
9. Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022.
10. Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.
11. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2024.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Wilkowice w latach 2022-2024.....	22
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Wilkowice na przestrzeni lat 2022-2024	23
Rysunek 3. Płeć: N=246	24
Rysunek 4. Płeć: N=161	35
Rysunek 5. Spożycie alkoholu przez uczniów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	48
Rysunek 6. Spożycie napojów alkoholowych w czasie 30 dni przed badaniem przez uczniów – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych	48
Rysunek 7. Skala palenia papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	49
Rysunek 8. Skala palenia e-papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	50
Rysunek 9. Dostępność papierosów i e-papierosów dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	50
Rysunek 10. Uczniowie zażywający substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych	51
Rysunek 11. Dostępność narkotyków i dopalaczy dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	52
Rysunek 12. Przeznaczanie znacznych ilości czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych	53
Rysunek 13. Granie w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych	53

Spis tabel

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	17
Tabela 2. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2022-2024.....	17
Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Wilkowicach w latach 2022-2024.....	20
Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=80	27
Tabela 5. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=21.....	28
Tabela 6. Jakie były to substancje? N=22	29
Tabela 7. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=243	31
Tabela 8. W jakie gry, w których wygrań/przegrań były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=97	33
Tabela 9. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=160	38

Tabela 10. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=44.....	39
Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=133	41
Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=133.....	42

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024.....	14
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wilkowice na przestrzeni lat 2022-2024	23
Wykres 3. Wiek: N= 246	25
Wykres 4. Klasa: N=246	25
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=246	26
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=246	27
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=246.....	28
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=246.....	30
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=246	31
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=246	32
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=246	34
Wykres 12. Wiek: N=161	36
Wykres 13. Wykształcenie: N=161	36
Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=161	37
Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=161	38
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=161.....	40
Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=161	41
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=161	42
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=161.....	43
Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=161	44
Wykres 21. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=161	45

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WILKOWICE NA LATA 2026-2029

Wykres 22. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=161 ... 46

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalanego przez radę gminy, który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem ww. programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program zgodnie z ww. ustawą, sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wilkowice na lata 2026 - 2029 jest propozycją zadań do realizacji w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Wilkowice. Stanowi on kontynuację działań realizowanych w latach poprzednich i dotyczy wszechstronnej pomocy dla wielu grup odbiorców będących na różnych etapach zagrożenia problemami uzależnień.

Program został przygotowany przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach we współpracy ze Studiem Przetargów i Zamówień Publicznych Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie ul. Wodna 22/6 na podstawie badań zrealizowanych w 2025 r. na terenie gminy Wilkowice w ramach „Diagnozy Problemów Społecznych gminy Wilkowice z porównaniem do wyników badań ESPAD.”

Dokument został również pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach.

Środki na realizację ww. Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i są corocznie określone w planie budżetu Gminy Wilkowice na poszczególne lata.

PRZEWODNICZĄCA RADY GMINY

mgr Alina Macher

